

I. РЕЄСТРАЦІЙНА ФОРМА

№	Назва поля	Вміст поля
1.	Назва роботи	Магістерська кваліфікаційна робота
2.	Автор (ПІБ)	Баклан Анастасія Юріївна
3.	Дата захисту (рік, місяць, день)	21-23.11.2022
4.	Факультет (НН)	Економічний
5.	Кафедра (шифр, назва)	11.05 – обліку та оподаткування
6.	Спеціальність	071 – Облік і оподаткування
7.	Форма навчання	Денна
8.	Тема магістерської кваліфікаційної роботи	Облік, аналіз та внутрішній контроль витрат підприємства за економічними елементами»
9.	Керівник (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)	д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Гуцаленко Любов Василівна
10.	Ключові слова (до 10 слів)	облік, аналіз, контроль, витрати, матеріальні витрати, елементи витрат.
11.	Анотація (до 300 символів)	Робота присвячена дослідженню підходів та найбільш вдалих практик до обліку та аналізу операційних витрат за економічними елементами, впливу даної класифікації на оптимізацію витрат, розподілу грошових коштів, управління активами для розробки ефективнішої системи управління та стратегії підприємства.

Науковий керівник:

Гуцаленко Любов Василівна

(підпис)

НУБІП України

НУБІП України
МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
11.05 - МР. 746.С 2022.07.01.001.ТЗ
Баклан Анастасії Юрївни
2022 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет
УДК 657.471.12

ПОГОДЖЕНО ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Декан економічного факультету Завідувач кафедри
обліку та оподаткування

Діброва А.Д. Гуцаленко Л.В.
(підпис) (підпис)

" 2022р. " 2022р.
МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему
"Облік, аналіз та внутрішній контроль витрат підприємства за
економічними елементами"
Спеціальність 071 – "Облік і оподаткування"

Освітня програма Облік і аудит
Орієнтація освітньої програми освітньо- професійна

Гарант освітньої програми
д.е.н., професор Калюга Є.В.
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ПІБ)

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи
д. е. н., професор, завідувач
кафедри обліку та оподаткування Гуцаленко Л.В.
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ПІБ)

Виконала Баклан А.Ю.
(підпис) (ПІБ студента)

Київ – 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та оподаткування

д.е.н., проф. Калюга С.В.

2021р

ЗАВДАННЯ

до виконання магістерської кваліфікаційної роботи студентці

Баклан Анастасії Юрївні

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність 071 - "Облік і оподаткування"

Освітня програма Облік і аудит

Орієнтація освітньої програми освітньо - професійна

Тема магістерської роботи: «Облік, аналіз та внутрішній контроль витрат підприємства за економічними елементами»

Затверджена наказом ректора НУБіП України від "01" липня 2020 р. № 746 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедрі 2021. 1.15

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: звітність товариства з обмеженою відповідальністю

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи:

Перелік питань, що підлягають дослідженню.

1. Теоретичні аспекти обліку та контролю витрат за економічними елементами
2. Організація обліку витрат за економічними елементами
3. Організація контролю витрат за економічними елементами

Перелік графічного матеріалу: таблиці, рисунки, схеми

Дата видачі завдання "13" листопада 2020 р.

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи

Гуналенко Л.В.

Завдання прийняла до виконання

Костюк А.О.

Реферат
на здобуття освітнього ступеню «Магістр» за темою
«Облік, аналіз та внутрішній контроль витрат підприємства за
економічними елементами»

У магістерській роботі розкривається науковий підхід щодо організації обліку і контролю витрат за економічними елементами

У вступі описано актуальність теми, об'єкт та предмет дослідження, методи та інформаційна база, що використовувались під час дослідження.

У першому розділі наведено теоретичні основи обліку, аналізу та контролю витрат, де означено підходи до трактування поняття «витрати», а також до їх класифікації.

Другий розділ містить загальну характеристику об'єкта оподаткування ТОВ «Нова Пошта», а саме аналіз основних фінансових показників, інформацію про документальне забезпечення обліку витрат та відображення їх у бухгалтерському обліку.

У третьому розділі проаналізовано операційні витрати підприємства за економічними елементами за 2019-2021 роки, а також організацію їх внутрішнього контролю, запропоновано форму управлінського звіту для аналізу інших операційних витрат для підприємств, у який ця сума є суттєвою.

У висновках кваліфікаційної магістерської роботи підведено підсумки проведених досліджень, аналізу та зроблених пропозицій.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: облік, аналіз, контроль, витрати, матеріальні витрати, елементи витрат.

Зміст	
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ВИТРАТИ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ, БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ	12
1.1. Економічна сутність витрат	12
1.2 Класифікація витрат для потреб обліку, аналізу та контролю	16
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	26
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ОБЛІКУ ВИТРАТ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ У ПІДПРИЄМСТВІ	27
2.1 Організаційно-економічна характеристика об'єктів дослідження	27
2.2 Організація обліку витрат за економічними елементами в обліковій політиці підприємства.....	29
2.3 Документальне забезпечення обліку витрат за економічними елементами .	30
2.4 Відображення витрат за економічними елементами в системі бухгалтерських рахунків	32
2.5 Формування інформації про витрати за економічними елементами у фінансовій звітності в інформаційному середовищі	42
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	45
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ	47
3.1 Методичні прийоми аналізу і внутрішнього контролю витрат за економічними елементами	47
3.2 Аналіз управління витратами за економічними елементами підприємства .	52
3.3. Внутрішній контроль витрат за економічними елементами	60
3.4. Узагальнення матеріалів аналізу і контролю для прийняття управлінських рішень щодо раціонального управління витратами за економічними елементами.....	63
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТКИ	75

ДОДАТОК А	76
ДОДАТОК Б	81
ДОДАТОК В	84
ДОДАТОК Г	86

НУБІП України

ДОДАТОК Д	95
ДОДАТОК Е	96

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВСТУП

НУБІП України

Актуальність теми полягає в дослідженні підходів та найбільш вдалих практик до обліку та аналізу операційних витрат за економічними елементами, впливу даної класифікації на оптимізацію витрат, розподіл грошових коштів, управління активами для розробки ефективнішої системи управління та стратегії підприємства.

НУБІП України

Дослідженням загальної класифікації витрат займалися такі вчені як Г. Римар, Л. Радченя, І. Стемковська, класифікації витрат в конкретних галузях та видах діяльності - С. Романів, М. Шерстюк, О. Мошковська, Т. Ковальчук, впливу класифікації витрат на діяльність підприємства через ефективність управління ними - А. Дідик, С. Гнатів, Р. Юзва, І. Семчук, В. Мазур, Н. Ліба. Питання обліку витрат висвітлили у своїх працях Л.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, А.Ю. Козаченко, Олійник С.О., Мулик Т.О., Боярова О.А..

НУБІП України

Метою роботи є розкриття теоретичних, організаційних та практичних аспектів обліку операційних витрат за економічними елементами та аналізу ефективності їх використання, а також визначення напрямків їх удосконалення.

НУБІП України

При виконанні магістерської кваліфікаційної роботи були поставлені такі завдання:

НУБІП України

- здійснити оцінку економічної сутності витрат;
- дослідити класифікаційні ознаки витрат та їх використання для потреб обліку, аналізу та контролю;

НУБІП України

- здійснити організаційно-економічну характеристику об'єкта дослідження;
- розкрити особливості організації обліку витрат за економічними елементами в обліковій політиці підприємства;

НУБІП України

- узагальнити порядок документування витрат за економічними елементами;
- розкрити особливості відображення витрат за економічними елементами в системі бухгалтерських рахунків;

- виокремити особливості Формування інформації про витрати за економічними елементами у фінансовій звітності в інформаційному середовищі;

- розкрити методичні прийоми та здійснити аналітичну оцінку витрат за економічними елементами в системі управління підприємством;

- сформувати порядок використання методів внутрішнього контролю витрат за економічними елементами.

Об'єкт дослідження – система бухгалтерського обліку операційних витрат за економічними елементами та аналіз ефективного їх використання у підприємстві ТОВ «Нова Пошта».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні аспекти обліку, аналізу і контролю операційних витрат за економічними елементами у підприємстві.

Методи дослідження. Теоретичною основою проведених досліджень стали загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: термінологічний, графічний, порівняння, абстрагування, аналізу і синтезу, системний.

Інформаційною базою є нормативно-правові акти чинного законодавства України в сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а саме Податковий Кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інші положення, інструкції та методичні рекомендації.

Наукова новизна кваліфікаційної магістерської роботи полягає у пропозиції розробити спеціальні управлінські звіти за елементами операційних витрат, що допоможе оптимізувати облік, аналіз та внутрішній контроль операційних витрат за економічними елементами.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості оптимізації витрат шляхом їх аналізу на основі даних запропонованого управлінського звіту, що містить інформацію з бухгалтерського обліку про операційні витрати за економічними елементами.

Апробація результатів. Основні результати досліджень було апробовано за участі у двох Всеукраїнських науково-практичних конференціях, за результатами яких опубліковано тези доповідей, зокрема: Платформа «Актуальні проблеми розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку та звітності» 89-ї щорічної студентської наукової конференції «Інноваційні ідеї та проекти для економічного відродження України», КНЕУ (м. Київ 20 травня-04 червня 2022 р.) та Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аудиту, оподаткування та фінансів в умовах глобалізації економіки»: матеріали (м. Миколаїв, 20 травня, 2022).

Публікації. За результатами наукового дослідження опубліковано 2 тези наукових доповідей.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Містить 11 таблиць, 18 рисунків та 77 найменувань списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ВИТРАТИ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ, БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ,
КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ

1.1. Економічна сутність витрат

Економічний успіх в умовах ринкової економіки досягається шляхом раціонального використання засобів виробництва та капіталу. Витрати є одним із найважливіших складових у забезпеченні виробничого процесу та їх оптимізація має суттєвий вплив на результативність бізнесу.

Бухгалтери та фінансові спеціалісти можуть використовувати бізнес-витрати для створення бюджету компанії або звіту про прибутки та збитки. Бюджетування витрат підприємства дозволяє спрогнозувати перспективи розвитку компанії, виокремити їх майбутні доходи та розрахувати податкові зобов'язання.

Особливу складову у достовірному відображенні витрат відіграє їх нормативно-правове забезпечення. Вважаємо за доцільне розглянути трактування сутності «витрат» у чинному законодавстві України (табл. 1.1).

Таблиця 1.1
Трактування сутності «витрати» у чинному законодавстві України

№ з/п	Джерело	Підхід до визначення категорії
1	2	3
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [15]	Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за рахунок зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)
2	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від від 07.02.2013 р. № 73 [53]	Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за рахунок зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)

Продовження табл. 1.1

3	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318 [54]	Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що зменшуються власного капіталу підприємства (за зменшенням капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені
4	Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України від 27.02.2018 № 17 [66]	Витрати – зменшення економічних вигід у течії легкого періоду у вигляді появи чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за зменшенням пов'язаного з виплатами учасникам.
5	Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті від шкоди витрат українських авіаперевізників у період запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з планування запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої захворюванням SARS-CoV-2 від 24.11.2021 № 1219 [64]	Витрати – виражені в грошовій формі витрати, понесені українським авіаперевізником під час здійснення порожнього міжнародного рейсу з Україною, які документально підтверджені, підписані керівником авіаперевізника, завірені друком та які включають
6	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 "Подання фінансової звітності" від 28.01.2010 р. № 103/17398 [55]	Витрати – зменшення економічних вигід у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за рахунок зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)
7	International Financial Reporting Standards [3]	Витрати – зменшення економічних видів протягом звітного періоду, що відбувається у формі відтоку або виснаження активів, або збільшення суми зобов'язань і резервів, що виражається у зменшенні капіталу, не пов'язаного з його розподілом між власниками
8	Generally Accepted Accounting Principles [2]	Витрати – фактичні або передбачувані відтоки грошових коштів або їх еквівалентів, які виникли або виникнуть в результаті основної діяльності компанії

В основному чинне законодавство трактує витрати як зменшення економічних вигід у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за рахунок зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Витрати постійно перебувають в центрі уваги як зарубіжних так і українських вчених. Основні підходи вчених до трактування поняття «витрати» наведені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Підходи до трактування поняття «витрати» вченими

№ з/п	Автор / Джерело	Підхід до визначення категорії
1	The Economic Times [4]	Витрати - це операційні витрати, які сплачуються для отримання доходу від бізнесу. Це означає відтік готівки в обмін на товари чи послуги. Витрати також можна записати як суму всіх операцій, які зазвичай приносять прибуток. З точки зору бухгалтерського рівняння, витрати продуктивно зменшують власний капітал власника бізнесу.
2	А.М. Туренко, І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко [71]	Витрати – це зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу.
3	Bankchart [1]	Витрати - розмір ресурсів (для спрощення вимірюваних у грошовій формі), використаних у процесі господарської діяльності за певний часовий проміжок. Або простою мовою: витрати – це вартісна оцінка ресурсів.
4	Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції [73]	Витрати - зменшення економічних вигід у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)
5	В. Дерій [9]	Витрати - повністю або частково використані в процесі господарсько-фінансової діяльності підприємства запаси, необоротні активи, трудові й інтелектуальні ресурси, а також зменшення (погашення) зобов'язань підприємства

Продовження табл. 1.2

6	Д. Л. Лозинський [25]	перед бюджетом, кредиторами й іншими юридичними та фізичними особами, особами.
7	С.В. Свірко [67]	Витрати – це або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що можливість до зменшення власного капіталу підприємства.
8	Котова С. [18]	Зменшення грошових коштів чи збільшення кредиторських зобов'язань для виробництва та поповнення продуктивних сил суб'єкта господарювання.
9	Т.І. Шутько [76]	Зменшення грошових коштів чи збільшення кредиторських зобов'язань для отримання та поповнення продуктивних сил суб'єкта господарювання, зокрема у вигляді надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, отримання цінних паперів
10	К. В. Безверхий [71]	Витрати – частина витрат, понесених за результатами господарсько-фінансової діяльності підприємства, яка була використана до зменшення діяльності або збільшення зобов'язань та розраховується одночасно із визнанням доходу, для отримання якого вони були здійснені.
11	В.Я. Фаріон [72]	Витрати – це елемент фінансової звітності, який збільшився на П(С)БО та МСБО, як зменшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу.
12	Г.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський [13]	Витрати - сукупність використаних у процесі основної та іншої звичайної діяльності ресурсів, виражених у вартісних вимірниках, обрахованих за прийнятими в галузі правилами та мотивованими цілями отримання прибутку, а також зменшити зобов'язання підприємства перед бюджетом, банками та іншими кредиторами
13	В.Я. Кудлак, А.В. Мессарош [20]	Витрати формуються в процесі використання ресурсів під час здійснення певної його діяльності. Вони мають цільову спрямованість. Витрати підприємства починаються як сума зменшення вартості активів або зменшення власного капіталу (збитків).
		Витрати підприємств – це сукупність усіх спожитих ресурсів на виробництво того чи іншого продукту. Вони характеризують вартість виробництва продукції для підприємства.

Продовження табл. 1.2

<p>14 І.Й. Кравченко [19]</p>	<p>Економічні витрати будь-якого ресурсу, обраного для виробництва продукції, дорівнюють його вартості за найкращого з усіх можливих варіантів використання. При цьому, поняття економічних витрат обумовлене обмеженістю ресурсів порівняно з кількістю варіантів їх використання. З бухгалтерської точки зору, витрати – це тільки конкретні витрати ресурсів.</p>
-------------------------------	--

Підходи вчених до трактування сутності «витрат» трохи відрізняються між собою. Так В.Я. Кудлак та А.В. Мессарош зазначають, що це обсяг спожитих ресурсів, а Котова С. трактує як зменшення грошових коштів чи збільшення кредиторських зобов'язань для отримання та поповнення продуктивних сил суб'єкта господарювання, зокрема у вигляді надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, отримання цінних паперів [20. 18]. А.М. Туренко, І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко трактують витрати зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу [71].

Проведена оцінка дозволяє зробити висновок, що серед науковців існують підходи до трактування витрат, що відрізняються між собою, але все ж багато з них збігаються з визначенням, наведеним в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 № 996-XIV.

1.2 Класифікація витрат для потреб обліку, аналізу та контролю

Витрати відіграють важливу роль у виробничому процесі, та мають особливе відображення в обліку. Класифікація витрат зазвичай заснована на основних інформаційних потребах підприємств та контролюючих органів у забезпеченні їх інформацією належного рівня деталізації.

Витрати класифікують за різними ознаками. В бухгалтерському обліку орієнтуються на види витрат, наведені у НІД(С)БО 16 «Витрати» (рис. 1.1),

відповідно до якого вони поділяють на операційні, фінансові, від участі в капіталі, інші. Кожна з цих груп має певний перелік витрат, як можна до неї віднести.

Наприклад, операційні витрати включаються в себе собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

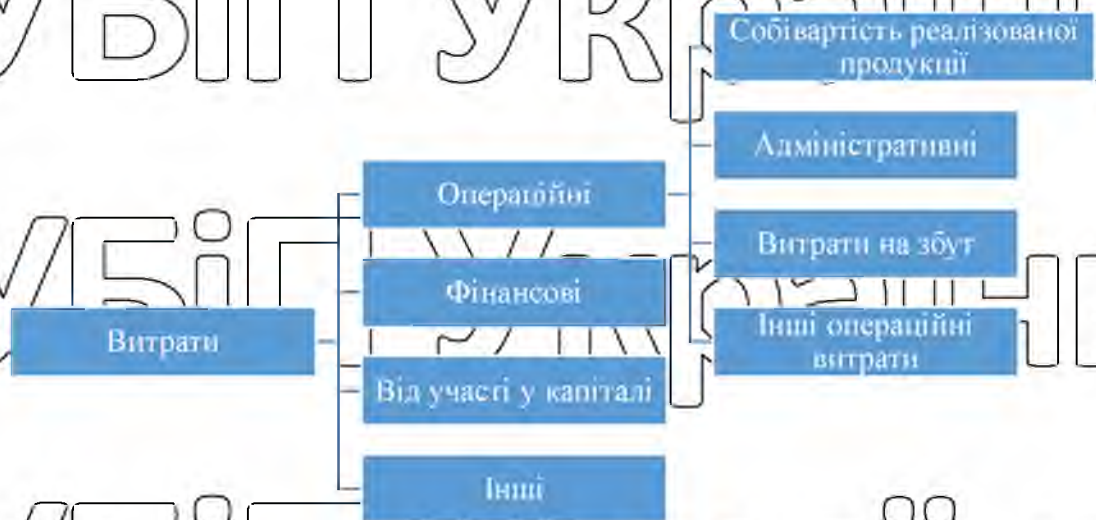

Рис. 1.1 Класифікація витрат відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати»

Перелік витрат, що можна віднести на собівартість реалізованої продукції, теж регламентується законодавством. Склад собівартості реалізованої продукції визначений у НП(С)БО 16 [54].

Рис. 1.2 Формування собівартості реалізованої продукції відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати»

З рисунку 1.2 видно, що собівартість реалізованої продукції складається з виробничої собівартості, нерозподілених загальновиробничих та наднормативних витрат.

Виробнича собівартість включає в себе прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

В чинному законодавстві також наведена класифікація операційних витрат за економічними елементами. До таких витрат включають наступні:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- витрати на соціальне страхування;
- амортизацію;
- інші операційні витрати.

При поділі витрат на економічні елементи стає можливим швидше зрозуміти на що саме були витрачені кошти, а не з якою метою, як це відбувається при поділі операційних витрат на собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

При відображенню витрат в обліку важливо чітко розуміти різницю між цими категоріями, а особливо звернути увагу на собівартість виготовленої та реалізованої продукції. Це два різні поняття і важливо в обліку їх не плутати.

Науковці не залишилися осторонь питання класифікації витрат та багато хто з них відобразив свою думку у наукових працях.

У науковій літературі наведено різні класифікації витрат (табл. 1.3).

За способом зарахування до собівартості в усіх проаналізованих наукових працях наведений поділ витрат на прямі та непрямі витрати.

За відношенням до обсягу виробництва науковці також одноголосно поділяють витрати на постійні та змінні.

Щодо відношення до господарського процесу, то більшість науковців висловлює думку щодо класифікації на основні і накладні, але Ж.М. Юшак виділяє крім цих ще конверсійні.

Таблиця 1.3

Підходи до класифікації витрат вченими України

№	Класифікаційна ознака	Джерело							
		В. Дерій [9]	М.О. Катречко, К.Ю. Черевань [17]	О.Поліщук, Т. Давидюк [10]	Ж.М. Ющак [77]	Ю.О. Нововна [57]	С.В. Стендер [69]	А.Г. Паскалова [59]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Спосіб зарахування до собівартості	+	+	+	+	+	+	+	
2	Відношення до обсягу виробництва	+	+	+	+	+	+	+	
3	Відношення до господарського процесу	+		+	+	+	+	+	
4	За видами	+	+				+		
5	За можливістю контролю	+	+			+	+		
6	За функціями управління	+		+		+			
7	За економічним змістом	+							
8	За роллю в господарському процесі	+							
9	За доцільністю	+	+	+	+	+			
10	За календарними періодами	+	+	+	+				
11	За стадіями виробничого процесу	+			+				
12	За залежністю	+			+				
13	За охопленими бізнес-планами	+							
14	За охопленим нормуванням	+		+		+		+	
15	За строком планування	+							
16	В залежності від управлінських рішень	+	+		+	+	+	+	
17	В залежності від періоду здійснення	+	+			+			
18	В залежності від прийнятого рішення щодо завантаження потужностей	+	+			+			
19	В залежності від реальності здійснення	+	+				+	+	
20	За ступенем опосередкування	+							

Продовження табл. 1.3

Н	21	За календарними періодами	+					
	22	За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	+					
Н	23	В залежності від потужності	+			+		
	24	За структурою	+		+			+
Н	25	В залежності від ефективності	+					+
	26	За складом	+					+
Н	27	За видами діяльності	+		+			+
	28	Щодо об'єкта оподаткування	+					+
Н	29	Порядок віднесення на період генерування прибутку	+	+		+	+	
	30	За місцем виникнення витрат на виробництво продукції	+	+	+			
Н	31	За видами продукції	+					+
	32	За кількістю випущеної продукції				+		
Н	33	За видами виробництва				+		
	34	За фазами кругообігу засобів				+		
Н	35	За ступенем готовності продукції (відношення до кінцевого продукту)				+		
	36	За охопленням плануванням				+		+
Н	37	Залежно від об'єкта управління				+		
	38	За економічними елементами				+		+
Н	39	За калькуляційними статтями				+		+
	40	Періодичність виникнення				+		+
Н	41	Строки планування				+	+	+
	42	За часом реагування				+		
Н	43	За частотою здійснення				+		
	44	Відношення до зміни фактора витрат				+		
Н	45	Процес нормування						+

За стадіями виробничого процесу В. Дерій, Ж.М. Ющак виділяють витрати на закупівлю, на зберігання товарів, на реалізацію продукції [9, 77].

За залежністю науковці наводять класифікацію витрат, а саме на залежні і незалежні [9, 10].

За охопленням бізнес-планами В. Дерій класифікує витрати на заплановані та незаплановані [9].

У половині досліджених класифікацій наведений поділ витрат за ознакою охоплення нормуванням на нормовані та ненормовані [9, 10, 57, 59].

В. Дерій за строком планування поділяє витрати на наступні категорії: короткострокові, середньострокові, довгострокові [9].

В залежності від управлінських рішень усі з перелічених авторів, крім О. Полищук, Т. Давидюк, поділяють витрати на релевантні та нерелевантні, а Ж.М. Ющак виділяє ще диференційні витрати [9, 17, 77, 57, 69, 59].

В залежності від періоду здійснення В. Дерій, М.О. Катречко, К.Ю. Черевань та Ю.О. Ночовна виділяють вичерпані та невичерпані витрати [9, 17, 57].

В залежності від прийнятого рішення щодо завантаження потужностей В. Дерій, М.О. Катречко, К.Ю. Черевань витрати класифікують на маржинальні та середні, а Ю.О. Ночовна виділяє ще категорію сукупних витрат [9, 17, 57].

В залежності від реальності здійснення лише С.В. Стендер та А.І. Паскалова поділяють витрати на явні та альтернативні, в той час коли Ю.О. Ночовна поділяє їх на дійсні, можливі та диференціальні, В. Дерій – на дійсні, можливі, М.О. Катречко, К.Ю. Черевань – на дійсні, альтернативні [9, 17, 57, 69, 59].

За ступенем опосередкування класифікацію наводить лише В. Дерій, де розділяє витрати на загальні та середні [9].

За календарними періодами В. Дерій виділяє поточні та одноразові витрати [9].

Науковці за ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат виділяють умовно постійні та умовно змінні витрати, а Ж.М. Юшак наводить іншу класифікацію, а саме напівзмінні, напівпостійні, змішані витрати [8, 16, 75].

В залежності від ефективності В. Дерій та А.Г. Паскалова розділяють витрати на ефективні та неефективні [9, 59].

За складом В. Дерій та Ю.О. Ночова поділяють витрати на фактичні та планові, а С.В. Стендер додає до даної класифікаційної ознаки прогнозні [9, 57, 69].

За видами діяльності згідно напрацювань В. Дерія та Ж.М. Юшак є витрати від звичайної та надзвичайної діяльності [9, 77].

В. Дерій єдиний, хто поділяє дану категорію такою за ознакою об'єкта оподаткування. Він виділяє валові, невалові та витрати подвійного оподаткування [9].

На період генерування прибутку витрати відносять або на продукцію або до витрат періоду. Такі думки притримуються В. Дерій, М.О. Катречко, К.Ю. Черевань, Ж.М. Юшак, Ю.О. Ночовна [9, 17, 77, 57].

За місцем виникнення витрат на виробництво продукції М.О. Катречко, К.Ю. Черевань виділяють витрати цехові, дільничні, бригадні, службові тощо [17, 10]. В. Дерій за цією ознакою виділяє витрати за окремими видами продукції, послугами, структурними підрозділами, відповідальними особами [9]. Ю.О. Ночовна за місцем виникнення витрат на виробництво продукції поділяє їх за центрами відповідальності [57].

М.О. Катречко та К.Ю. Черевань за видами продукції виділяють витрати на вироби, групи однорідних виробів, типові зразки виробів, валову товари, реалізовану продукцію [17].

За кількістю випущеної продукції О. Поліщук та Т. Давидюк поділяють витрати на загальні (сукупні) та витрати на одиницю [10]. Також ці науковці виділяють кілька класифікаційних ознак, які наведені лише в їхній статті:

1) за видами виробництва: витрати основного, допоміжних підсобних та обслуговуючих виробництв і господарств;

- 2) за фазами кругообігу: постачально-заготівельні, виробничі, збутові;
 3) за ступенем готовності продукції (відношення до кінцевого продукту):
 витрати в незавершеному виробництві, витрати на товарний випуск.

Науковці мають єдиний підхід щодо поділу витрат за економічними елементами та класифікують їх на матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію, інші операційні витрати [10, 77, 57, 58].

О. Поліщук та Т. Давидюк за калькуляційними статтями рекомендують класифікувати витрати залежно від галузі національної економіки [10], в той час коли А.Г. Паскалова наводить набагато більший перелік, а саме витрати на сировину та матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектувальні вироби, паливо й енергію на технологічні цілі, зворотні відходи (відраховуються), основну заробітну плату, додаткову заробітну плату, відрахування на соціальні заходи, загальновиробничі витрати, витрати на утримання та експлуатацію устаткування, втрати від браку, інші виробничі витрати [59].

С.В. Стендер, А.Г. Паскалова за періодичністю витрат класифікують їх на поточні та періодичні, а Ж.М. Юшак – на одноразові та періодичні [77, 69, 59].

За термінами планування у чотирьох наукових статтях наведений однаковий поділ витрат на короткострокові та довгострокові [77, 57, 69, 59].

Ж.М. Юшак пропонує також декілька унікальних класифікаційних ознак:

- 1) за часом реагування (запізнілі, випереджаючі);
- 2) за частотою здійснення (регулярні, нерегулярні);
- 3) за відношенням до зміни фактору витрат (дегресивні, прогресивні) [77].

За процесом організації С.В. Стендер та А.Г. Паскалова виділяють витрати по місцях і сферах виникнення, функціям діяльності, центрам відповідальності [69, 59].

Також лише ці двоє науковців навели ознаки класифікації «процес регулювання» та «процес стимулювання» та висловили однаковий підхід щодо поділу витрат, а саме на регульовані та нерегульовані відповідно до першої ознаки, обов'язкові, заохочувальні – щодо другої [69, 59].

С.В. Стендер наводить цілий перелік витрат для використання в цілях аналізу, а саме кошторисні, стандартні, загальні, структурні, повні і часткові [69]. А.Г. Паскальська наводить більш розширений перелік фактичні, прогнознi, планові, кошторисні, стандартні, загальні, структурні, повні, часткові [59].

Отже, в зв'язку з тим, що витрати є однією з найважливіших облікових категорій, їхня класифікація відіграє велику роль для бухгалтерського обліку та загалом діяльності підприємства.

Класифікація витрат наведена як в чинному законодавстві України, так і в наукових працях. Вчені висловлюють думки, що певним чином відрізняються між собою, але загальне розуміння витрат науковою спільнотою збігається з тим, що затверджене законом.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

НУБІП України

1. Відповідно до чинного законодавства під витратами слід розуміти зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за рахунок зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)

НУБІП України

2. В зв'язку з тим, що витрати є однією з найважливіших облікових категорій, їхня класифікація відіграє велику роль для бухгалтерського обліку та загалом діяльності підприємства.

НУБІП України

Класифікація витрат наведена як в чинному законодавстві України, так і в наукових працях. Вчені висловлюють думки, що певним чином відрізняються між собою.

НУБІП України

3. При відображенні витрат в обліку важливо чітко розуміти різницю між цими категоріями, а особливо звернути увагу на собівартість виготовленої та реалізованої продукції.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СТАНУ ОБЛІКУ ВИТРАТ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Організаційно-економічна характеристика об'єктів дослідження

ТОВ «Нова Пошта» є товариством з обмеженою відповідальністю, основним напрямком якого є надання поштових послуг. Компанія активно розвивається та з кожним роком розширює перелік послуг.

Окрім України, підприємство також вийшло на закордонні ринки.

Головними перевагами замовлення послуг у ТОВ «Нова Пошта» є швидка доставка, високий рівень сервісу, додаткові послуги, можливість відслідковування/пересування відправлення за номером товарно-транспортної накладної через сайт Нової Пошти та додаток.

Підприємство приділяє велику увагу автоматизації процесів та підвищенню комфорту користувачів через додавання нових функцій у додаток. Нещодавно однією з таких стала зміна отримувача відправлення. Інформацію про таку зміну може внести чинний отримувач відправлення.

Аналіз основних фінансових показників ТОВ «Нова Пошта» наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1
Аналіз основних фінансових показників ТОВ «Нова Пошта»
за 2019-2021 роки, тис. грн.

№	Стаття	2019	2020	2021	Відхилення 2020 від 2019	Відхилення 2021 від 2020	Відхилення 2021 від 2019
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	13453318	16902857	20843502	3449539	3940645	7390184
2	Інші операційні доходи	14518	166643	202834	21125	36091	57316

Продовження табл. 2.1

3	Інші доходи	0	0	0	0	0	0
4	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	10504342	12877086	16441004	2372744	3563918	5936662
5	Інші операційні витрати	488313	768703	508590	280390	260113	20277
6	Інші витрати	219010	602457	235	383447	-602202	-218755
7	Фінансовий результат до оподаткування	868357	1090142	2794933	221785	1704791	1926576
8	Податок на прибуток	85403	98850	194613	13447	95763	109210
9	Чистий прибуток	782954	991292	2600320	208338	1609028	1817366

З даних таблиці можна зробити висновок, що найбільше зросли протягом досліджуваного періоду чистий дохід у 2021 році порівняно з 2020 роком на 3940645 тис. грн. та собівартість реалізованої продукції у 2021 році порівняно з 2020 роком – на 3563918 тис. грн.

На рисунку 2.1 та 2.2 зображено динаміку доходів та витрат ТОВ «Нова Пошта».

На рисунку 2.1 наочно видно, що обсяг інших операційних доходів та інших доходів надзвичайно малий, порівняно з чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Рис. 2.1 Динаміка різних видів доходів ТОВ «Нова Пошта» за 2019-2021 рік

На рисунку 2.2 наочно видно, що обсяг інших витрат та інших операційних витрат є несуттєвим, порівняно з собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)

Рис. 2.2 Динаміка різних видів доходів ТОВ «Нова Пошта» за 2019-2021 рік

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що основним джерелом доходів та витрат ТОВ «Нова Пошта» є чистий дохід та собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)

2.2 Організація обліку витрат за економічними елементами в обліковій

політиці підприємства

Витрати - рушійна сила підприємства, адже для ведення господарської діяльності необхідно витратити кошти на придбання як матеріальних, так і нематеріальних активів, заробітну плату найманим працівникам, оплачувати оренду приміщення та комунальні платежі, вчасно та в повному обсязі сплачувати податки, витрачати матеріали на виробництво продукції, оплачувати їх доставку та забезпечувати збут продукції.

Відповідно до облікової політики ТОВ «Нова Пошта» (Додаток Д), чинної на кінець 2021 року, витрати відображаються у формі № 2 «Звіт про фінансові результати (про сукупний дохід)» фінансової звітності. Витрати визнаються у ситуаціях, що відповідають вимогам НП(С)БО 16, а саме при збільшенні

зобов'язань компанії чи зменшенні активів, що є наслідком зменшення майбутніх економічних вигід. Важливою умовою визнання витрат є можливість їх достовірної оцінки [54].

При відображенні витрат дотримується принцип нарахування, тобто витрати визнаються тоді, коли виникає дохід.

У випадку, коли економічні вигоди планується протягом не одного, а декількох звітних періодів, то вони розподіляються з раціональної точки зору на систематичній основі між цими періодами.

Амортизація та інші витрати, що певним чином відносяться до використання активів, визнаються у тому періоді, у якому вони були здійснені.

У випадку ж, якщо видатки передбачають отримання економічних вигід у майбутньому, то такі витрати визнаються підприємством одразу.

2.3 Документальне забезпечення обліку витрат за економічними елементами

Усі господарські операції на підприємстві повинні реєструватись у первинних документах. Вони є основою ведення бухгалтерського обліку.

Аналізуючи і узагальнюючи інформацію з цих документів можна розрахувати суму доходу, витрат підприємства та його фінансовий результат за період.

Документи важливо оформляти відповідно до вимог чинного законодавства, в тому числі з дотриманням принципів бухгалтерського обліку: повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника, інших принципів.

Визначення первинного документу наведено в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", де також зазначається, що основною ціллю його складання є реєстрація інформації про господарську операцію.

Первинні документи відрізняються між собою формами та змістом, але їх між собою об'єднує те, що вони повинні мати обов'язкові реквізити, щоб бути

визнаними дійсними. До таких реквізитів відносять назву документа (форми), дату складання, зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції, назву підприємства, від імені якого складено документ, посади і прізвища осіб, що є відповідальними за здійснення господарської операції та правильність її оформлення, особистий підпис та інші дані, що ідентифікують особу, що брала участь у здійсненні такої операції [15].

Якщо у документі є неістотні недоліки він все ще може бути визнаний, якщо у ньому чітко відображається інформація, що необхідна для обов'язкових реквізитів.

За необхідності підприємство може включати також додаткові реквізити в документ, це залежить від її специфіки та потреб підприємства.

З розвитком технологій багато підприємств перейшли на електронний документообіг. Це набагато швидший та ефективніший обмін документами, що передбачає процеси зі створення, обробки, а також зберігання електронних документів. Електронним документом, відповідно до Закону України "Про електронні документи та електронний документообіг", вважається документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа [14].

Основним документом, що регулює оформлення документів бухгалтерського обліку є Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88. Воно містить інформацію про первинні документи, облікові реєстри, виправлення помилок у первинних документах та облікових реєстрах, організацію документообігу, зберігання документів.

При обліку витрат за економічними елементами використовують різні види первинних документів.

У накладних відображають вартість матеріальних витрат на придбання запасів. Там вказується номенклатура товарів, що були придбані, їхня вартість без ПДВ, а у випадку, якщо постачальник є платником ПДВ, то також зазначається сума податку на додану вартість та загальна сума, куди входить ПДВ.

Витрати на оплату праці та соціальне страхування відображають у табелях обліку робочого часу, облікових листах праці та виконаних робіт, нарядах на відрядну роботу. Підтвердженням оплати зобов'язань підприємства із заробітної перед працівниками є відомість на виплату заробітної плати або видатковий касовий ордер, якщо виплата здійснюється через касу. Оплату ЄСВ підприємство здійснює шляхом створення платіжного доручення та перерахування необхідної суми коштів на відповідний рахунок.

Відомість нарахування амортизації використовується для відображення витрат на амортизацію основних засобів та нематеріальних активів. Наприклад, у відомості нарахування амортизації на основні засоби наводиться інформація про види основних засобів, норму місячної амортизації на повне відновлення та капітальний ремонт, а також її розподіл між цехами.

Для обліку інших операційних витрат використовуються різні документи, залежно від потреби.

Отже, оформлення документів щодо здійснення господарських операцій, які підтверджують понесення витрат у певному періоді оформляється різними документами, використання яких залежить від самої операції та контексту.

2.4 Відображення витрат за економічними елементами в системі бухгалтерських рахунків

Первинні документи реєструють факт здійснення господарської операції. На їх основі за допомогою рахунків вноситься інформація про витрати та інші облікові категорії в програму для ведення бухгалтерського обліку.

Основним нормативним документом, що надає перелік рахунків є План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, а документом, що описує їхню специфіку та використання їх у кореспонденціях - Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [60, 16].

Рахунки, як і витрати, мають свою ієрархію. Види рахунків бухгалтерського обліку наведені на рисунку 2.3.

Рис. 2.3. Види рахунків бухгалтерського обліку

Для відображення витрат в обліку усіма підприємствами України використовується 8 «Витрати за елементами» та 9 клас рахунків «Витрати діяльності». За власним рішенням наступні підприємства можуть також використовувати 8 клас рахунків «Витрати за елементами»:

- 1) мікропідприємства;
- 2) малі підприємства;
- 3) представники іноземних суб'єктів господарської діяльності;
- 4) підприємства, які використовують спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства;
- 5) непідприємницькими товариствами [26].

Таке рішення повинно бути прописане у обліковій політиці підприємства.

8 клас рахунків містить наступні синтетичні рахунки:

- 1) 80 «Матеріальні витрати»;
- 2) 81 «Витрати на оплату праці»;
- 3) 82 «Відрахування на соціальні заходи»;
- 4) 83 «Амортизація»;
- 5) 84 «Інші операційні витрати».

Рахунок 80 «Матеріальні витрати» має найбільшу кількість субрахунків серед усіх синтетичних рахунків 8-го класу.

Рахунок 801 «Витрати сировини і матеріалів» використовується для акумулювання витрат про ті матеріали, які були відправлені у виробництво.

Рахунок 802 «Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів» використовується, якщо раніше було придбано напівфабрикати чи комплектуючі, а потім використано у господарській діяльності.

Також до 80 рахунку «Матеріальні витрати» відносяться такі субрахунки:

803 «Витрати палива, енергії», 804 «Витрати тари, тарних матеріалів», 805 «Витрати будівельних матеріалів», 806 «Витрати запасних частин», 807 «Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення», 808 «Витрати товарів», 809 «Інші матеріальні витрати».

Рахунок 81 «Витрати на оплату праці» має відповідну деталізацію щоб проаналізувати різні види виплат, що входять до заробітної плати, а саме:

- 1) 811 «Виплати за окладами, тарифами»;
- 2) 812 «Премії та заохочення»;
- 3) 813 «Компенсаційні виплати»;
- 4) 814 «Оплата відпусток»;
- 5) 815 «Оплата іншого невідпрацьованого часу»;
- 6) 816 «Інші витрати на оплату праці».

Рахунок 82 «Відрахування на соціальні заходи» має найменшу кількість субрахунків серед усіх синтетичних рахунків 8-го класу. Сюди відносять відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (821) та інші витрати на оплату праці (824).

Амортизація відображається відповідно до груп об'єктів амортизації:

- 1) 831 «Амортизація основних засобів»;
- 2) 832 «Амортизація інших необоротних матеріальних активів»;
- 3) 833 «Амортизація нематеріальних активів».

Рахунок 84 «Інші операційні витрати» - єдиний, що немає субрахунків. Тут відображаються усі інші операційні витрати підприємства, які не можна віднести

на жоден з інших рахунків 8-го класу. Підприємство самостійно затверджує у робочому плані рахунків ті, які воно буде використовувати в синтетичному рахунку 84.

Досліджуване нами підприємство використовує рахунки 8 та 9 класу, тому наведемо характеристику рахунків 9 класу.

Відповідно до НП(С)БО витрати є операційні, фінансові, від інвестиційної діяльності та інші [54].

Операційні витрати відображаються на відповідних синтетичних рахунках 90-94, а саме:

- 1) 90 “Собівартість реалізації”;
- 2) 91 “Загальновиробничі витрати”;
- 3) 92 “Адміністративні витрати”;
- 4) 93 “Витрати на збут”;
- 5) 94 “Інші операційні витрати”.

Рахунки 90 та 94 мають затверджені законодавством субрахунки, в той час коли 91-93 - ні. Таке рішення є доцільним, оскільки кожне підприємство може відобразити загальновиробничі, адміністративні та витрати на збут відповідно до своїх потреб та специфіки діяльності.

Субрахунки синтетичного рахунку 90 “Собівартість реалізації”:

- 1) 901 “Собівартість реалізованої продукції”;
- 2) 902 “Собівартість реалізованих товарів”;
- 3) 903 “Собівартість реалізованих робіт, послуг”;
- 4) 904 “Страхові виплати”.

Отже, у синтетичному рахунку 90 є поділ витрат за видами об'єктів продажу в результаті операційної діяльності підприємства, а саме вони поділені на продукцію, товари, роботи і послуги, а також страхові виплати (використовується страховими підприємствами).

До субрахунків синтетичного рахунку 94 “Інші витрати операційної діяльності” віднесено такі рахунки:

1) 940 “Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю”;

2) 941 “Витрати на дослідження, розробки”;

3) 942 “Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти”;

4) 943 “Собівартість реалізованих виробничих запасів”;

5) 944 “Сумнівні та безнадійні борги”;

6) 945 “Втрати від операційної курсової різниці”;

7) 946 “Втрати від знецінення запасів”;

8) 947 “Нестачі і втрати від псування цінностей”;

9) 947 “Визнані штрафи, пені, неустойки”;

10) 949 “Інші витрати операційної діяльності”.

Рахунок 940 “Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю” використовується сільськогосподарськими підприємствами для відображення витрат від зміни вартості біологічних активів, а підприємствами, що займаються торгівлею цінними паперами, витрати щодо фінансових інструментів.

Для обліковування витрат на рахунку 941 “Витрати на дослідження та розробки” повинні бути дотримані вимоги законодавства щодо сутності таких витрат.

Субрахунок 942 відображає витрати, якщо ціна купівлі-продажу іноземної валюти менша за її балансову вартість.

На рахунку 943 відображається не лише собівартість виробничих запасів, що були реалізовані, а також необоротних активів та груп вибуття, що утримуються для продажу.

Рахунок 944 використовується відображення такої інформації:

1) Нарахування резерву сумнівних боргів на заборгованість;

2) Списання безнадійної заборгованості в разі списання безнадійної заборгованості коли нарахованого резерву недостатньо або його нарахування непередбачене законодавством.

Витрати від зміни курсу іноземної валюти до гривні, що виникають під час операційної діяльності, відображаються на рахунку 946.

Якщо внаслідок інвентаризації було виявлено нестачі грошових коштів, псування цінностей, то суми понесених витрат відображаються на рахунку 947.

Рахунок 948 використовується, коли підприємство невиконало зобов'язання щодо сплати податків, подання звітності, умови договорів тощо для відображення відповідних сум фінансового покарання.

Рахунок 949 відображає ті витрати операційної діяльності, які не можна відобразити на жодному з вище перерахованих субрахунків.

Фінансові витрати обліковуються на рахунку 95 "Фінансові витрати" та таких субрахунках:

- 1) 951 "Відсотки за кредит";
- 2) 952 "Інші фінансові витрати".

Назва рахунку 951 "Відсотки за кредит" в повній мірі описує його призначення.

На рахунку 952 обліковують такі витрати, що пов'язані з наступними операціями:

- 1) залучення позикового капіталу;
- 2) нарахування відсотків за договорами (крім банківських кредитів)
- 3) обіг власних цінних паперів
- 4) фінансова оренда.

Для обліку витрат від участі у капіталі призначений рахунок 96, що має затверджені законодавством субрахунки:

- 1) 961 "Втрати від інвестиційної діяльності в асоційовані підприємства";
- 2) 962 "Втрати від спільної діяльності";
- 3) 963 "Витрати від інвестицій в дочірні підприємства".

На рахунку 961 відображаються витрати у випадку збитку асоційованим підприємством. Витрати відображаються у відповідності до частки підприємства в чистих активах такого асоційованого підприємства.

Якщо спільні підприємства отримують збиток, то сума, що відповідає зменшенню частки інвестора в чистих активах, відображається на рахунку 962.

Коли дочірнє підприємство отримує збиток і внаслідок цього зменшується частка інвестора у чистих активах дочірнього підприємства, то така сума відображається як витрати на рахунку 963.

На рахунку 97 “Інші витрати” акумулюють витрати, що виникають внаслідок діяльності підприємства (окрім фінансових), але не пов’язані з реалізацією чи виробництвом основної продукції (товарів) та послуг.

Рахунок 97 має доволі широкий перелік субрахунків:

- 1) 970 “Витрати від зміни вартості фінансових інструментів”;
- 2) 971 “Собівартість реалізованих фінансових інвестицій”;
- 3) 972 “Втрати від зменшення корисності активів”;
- 4) 974 “Втрати від неопераційних курсових різниць”;
- 5) 975 “Уцінка необоротних активів та фінансових інвестицій”;
- 6) 976 “Списання необоротних активів”;
- 7) 977 “Інші витрати діяльності”.

Рахунок 970 використовується для відображення витрат при зміні вартості фінансових активів, що обліковуються за справедливою вартістю. Цей субрахунок не може використовуватись підприємствами, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами.

Назва рахунку 971 “Собівартість реалізованих фінансових інвестицій” в повній мірі відображає його призначення, як і рахунку 972 “Втрати від зменшення корисності активів”.

Якщо курс валюти за неопераційними зобов’язаннями підприємства змінюється і це приносить втрати підприємству, то сума витрат відображається на рахунку 974 “Втрати від неопераційних курсових різниць”.

Коли проводиться уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій використовується рахунок 975.

На рахунку 976 відображається не лише залишкова вартість необоротних активів, що були списані, а також і витрати, що пов’язані з цим списанням.

Субрахунок 977 є збірним та акумулює різноманітні витрати, пов'язані з діяльністю підприємства, які не можна віднести на жоден з субрахунків рахунку 97.

Рахунок 98 “Податок на прибуток” використовується для обліку нарахування податку на прибуток підприємства та його подальше віднесення на фінансовий результат.

Аналітичний облік витрат підприємство організовує самостійно в залежності від своїх цілей, потреб в інформації, її деталізації. Аналітичний облік у кожного підприємства свій.

Суть аналітичних рахунків в тому, що до субрахунка можна додати цифри, в яких підприємство зашифрує необхідну аналітичну інформацію для більшої деталізації.

Наприклад, якщо підприємство займається виробництвом трьох видів продукції у двох цехах, воно може затвердити робочий план рахунків, де в тому числі будуть зазначені наступні аналітичні рахунки:

- 901.1.А “Собівартість реалізованої готової продукції А, виготовленої в першому цеху”;

- 901.1.Б “Собівартість реалізованої готової продукції Б, виготовленої в першому цеху”;

- 901.1.В “Собівартість реалізованої готової продукції В, виготовленої в першому цеху”;

- 901.2.А “Собівартість реалізованої готової продукції А, виготовленої в другому цеху”;

- 901.2.Б “Собівартість реалізованої готової продукції Б, виготовленої в другому цеху”;

- 901.2.В “Собівартість реалізованої готової продукції В, виготовленої в другому цеху”.

Поділ рахунків відбувся в першу чергу за цехами. В рахунку 901.1 та 901.2 цифра після крапки означає номер цеху, де була виготовлена продукція. Після

цього у рахунки була додана аналітика щодо видів готової продукції А, Б та В (рис. 2.4).

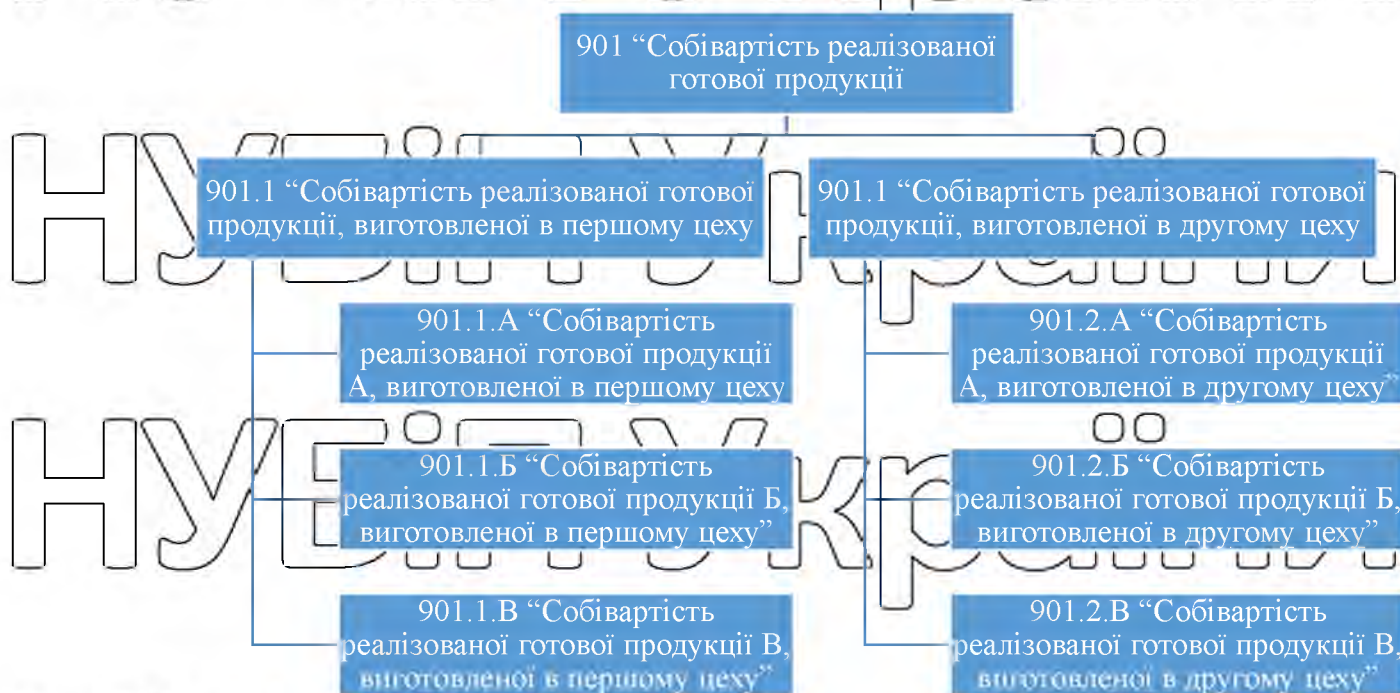

Рис. 2.4. Приклад організації аналітичних рахунків на підприємстві

За допомогою аналітичних рахунків можна отримати інформацію для створення різноманітних деталізованих звітів, які допомагатимуть керівництву приймати управлінські рішення.

Рахунки 9-го класу є активними. По дебету вони збільшуються при нарахуванні витрат, а по кредиту зменшуються при віднесенні їх на фінансовий результат, в більшості.

За типовістю кореспонденцій, які можна здійснювати по кредиту витратних рахунків, їх можна поділити на дві групи.

- 1) рахунки, які по кредиту кореспондують лише з рахунком 79 "Фінансові результати";
- 2) рахунки, які кореспондують з рахунком 79 "Фінансові результати" та іншими рахунками.

До першої групи можна віднести рахунки 90, 92, 93, 94, 96, 97, а до другої - 91, 95, 98.

На рахунку 91 акумулюються загальновиробничі витрати з різних рахунків, а потім відповідно до бази розподілу ці суми пропорційно відображаються за кредитом з дебетом рахунків 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації», 39 «Витрати майбутніх періодів». Таким чином відбувається розподіл загальновиробничих витрат.

За кредитом рахунку 95 «Фінансові витрати» створюються операції з дебетом рахунків «Капітальні інвестиції», «Виробництво», «Фінансові результати».

Рахунок 98 «Податок на прибуток» специфічний і по своїй суті та кореспондує по дебету з кредитом рахунків з такими рахунками 17, 48, 54, 64, 79, а по кредиту з дебетом рахунків 17, 54, 64, 79.

Наведемо кореспонденцію рахунків відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [16].

Таблиця 2.2

Типові кореспонденції рахунку 98 «Податок на прибуток»

№	Рахунок	Дебет рахунку 8-го класу та кредит наступних рахунків	Дебет наступних рахунків та кредит рахунку 8-го класу
1	80 «Матеріальні витрати»	Дт 80 – Кт 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 37, 63, 68	Дт 23, 91, 92, 93, 94 – Кт 80
2	81 «Витрати на оплату праці»	Дт 81 – Кт 47, 66	Дт 23, 91, 92, 93, 94 – Кт 81
3	82 «Відрахування на соціальні заходи»	Дт 82 – Кт 47, 65	Дт 23, 91, 92, 93, 94 – Кт 82
4	83 «Амортизація»	Дт 83 – Кт 13	Дт 23, 91, 92, 93, 94 – Кт 83
5	84 «Інші операційні витрати»	Дт 84 – Кт 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 47, 50, 51, 60, 62, 63, 64, 65, 68	Дт 23, 91, 92, 93, 94 – Кт 84

Отже, для відображення витрат використовуються рахунки 8 «Витрати за елементами» 9 класу “Витрати діяльності”. При обліку витрат також використовуються Журнали 5 та 5А, Відомість 5.1 [26].

Підприємство відповідно до своїх потреб може організувати аналітичний облік, що допоможе отримувати більше інформації для проведення аналізу та складання управлінських звітів.

2.5 Формування інформації про витрати за економічними елементами

у фінансовій звітності в інформаційному середовищі

Інформація про витрати наводиться у Звіті про фінансові результати (сукупний дохід). Відповідно до категорії підприємство зобов'язане складати або повну форму звіту, або спрощену.

Досліджуване підприємство ТОВ «Нова Пошта» складає повну форму звіту.

Собівартість реалізованої продукції відображається у рядку 2050 форми 2. Там наводиться інформація про собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг, тобто сума оборотів за дебетом рахунків 901-903.

Чисті понесені збитки за страховими виплатами є додатковою статтею витрат та відображаються за необхідності страховими компаніями у рядку 2070.

Також додатковими є наступні статті звіту про фінансові результати, які використовуються страховими компаніями:

- 1) рядок 2105 “Дохід (витрати) від зміни вартості у резервах довгострокових зобов'язань”;
- 2) рядок 2110 “Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів”;
- 3) рядок 2111 “Зміна інших страхових резервів, валова сума”;
- 4) рядок 2112 “Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах”.

Адміністративні витрати відображаються у рядку 2130 на суму оборотів по кредиту рахунка 791 з рахунком 92.

Витрати на збут - рядок 2150. Це сума оборотів по кредиту рахунка 791 з рахунком 93.

Інші операційні витрати відображаються за тією ж самою логікою, що адміністративні та витрати на збут, адже в звіт про фінансові результати вноситься сума інших операційних витрат, що дорівнюють оборотам рахунку 94 за кредитом та за дебетом рахунку 791.

Додатковою статтею Звіту є витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, що відображаються у рядку 2181. В цій статті сумуються витрати за оборотами дебету рахунку 940 з кредитом 100, 21, 27, 161, 163.

Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції є додатковою статтею, оскільки використовується підприємствами, що мають відповідні показники бухгалтерського обліку. У рядку 2182 відображається сума оборотів за дебетом 940 з кредитом рахунків 23.

Для фінансових витрати призначений рядок 2250 у Звіті про фінансові результати (сукупний дохід). Відповідно до вимог бухгалтерського обліку там відображається сума оборотів дебету субрахунку 792, що називається "Результат фінансових операцій".

Наступними, як і згідно порядку в плані рахунків, відображаються втрати від участі в капіталі у рядку 2255 на суму оборотів дебету субрахунку 792 та кредиту рахунку 96.

Для інших витрат призначений рядок 2270. Оскільки у бухгалтерського обліку інші витрати обліковуються на рахунку 97, то за цією статтею звітності буде відображатись сума оборотів по дебету субрахунку з кредитом рахунку 97.

Далі у звіті наводиться розрахункова сума прибутку або збитку, яка визначається загалом як різниця доходів та витрат. Відповідно, якщо підприємство отримує прибуток і є платником податку на прибуток, то воно нараховує податок на прибуток у розмірі 18% від бази оподаткування. Витрати

з податку на прибуток відображаються у рядку 2300 та дорівнюють сумі оборотів за дебетом субрахунку 793 та кредиту субрахунку 981.

У розділі III "Елементи операційних витрат" наводяться наступні статті:

- 1) рядок 2500 "Матеріальні затрати";
- 2) рядок 2505 "Витрати на оплату праці";
- 3) рядок 2510 "Відрахування на соціальні заходи";
- 4) рядок 2515 "Амортизація";
- 5) рядок 2520 "Інші операційні витрати".

Інформацію щодо елементів операційних витрат легко наводити, якщо підприємство веде облік витрат, використовуючи також 8-ий клас рахунків. Якщо підприємство використовує 8 клас рахунків, то в до матеріальних витрат включають суму оборотів за дебетом 80 (а якщо ні, то дебет рахунків 23, 91, 92, 93, 94) і кредиту рахунків 20, 21, 22, 27, 28.

Витрати на оплату праці - сума оборотів рахунків за дебетом рахунку 81 (якщо підприємство не використовує 8-ий клас, то за дебетом рахунків 23, 91, 92, 93, 94) та кредитом 66, 47.

Відрахування на соціальні заходи - сума оборотів рахунків за дебетом 83 (якщо підприємство не використовує 8-ий клас, то за дебетом рахунків 23, 91, 92, 93, 94) і кредитом рахунків 65, 47.

Амортизація - сума оборотів дебету рахунку 84 (якщо підприємство не використовує 8-ий клас, то за дебетом рахунків 23, 91, 92, 93, 94) і кредиту рахунка 13.

Інші операційні витрати - обороти дебету 84 (якщо підприємство не використовує 8-ий клас, то за дебетом рахунків 23, 91, 92, 93 та 94).

Сума витрат, наведених у третьому розділі звіту, повинна дорівнювати сумі операційних витрат, наведеній у першому розділі.

Отже, було досліджено порядок відображення витрат у фінансовій звітності, а саме Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід), виявлено, що в залежності від величини підприємства складають повні та спрощені форми звітності.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

1. Витрати дають великий обсяг інформації для аналізу підприємства у поєднанні з іншими показниками. Для забезпечення порівняльності показників

поміж усіх підприємств України було розроблено нормативні документи, що регламентують бухгалтерський облік в Україні.

2. Витрати - наскрізна категорія обліку, що догична абсолютно до усіх інших ділянок. В зв'язку з цим в Україні ціла низка нормативних документів, що регламентують або облік витрат напряду, або містять вимоги щодо обліку інших

категорій, але в одночас напряду чи опосередковано також впливають на облік витрат.

3. Досліджено, що оформлення документів щодо здійснення господарських операцій, які підтверджують понесення витрат у певному періоді оформляється різними документами, використання яких залежить від самої операції та контексту.

4. Для відображення витрат використовуються рахунки 8 «Витрати за елементами» і 9 класу «Витрати діяльності». Рахунки 8 класу містять інформацію про матеріальні витрати (80), витрати на оплату праці (81), витрати на соціальне страхування (82), амортизацію (83), інші операційні витрати (84). Рахунки 90-94 містять інформацію про витрати операційної діяльності, 95 - фінансові витрати, 96 - витрати від участі у капіталі, 97 - інші витрати діяльності, а 98 - про витрати з податку на прибуток. Підприємство відповідно до своїх потреб може організувати аналітичний облік, що допоможе отримувати більше інформації для проведення аналізу та складання управлінських звітів.

5. Проаналізовано чинне законодавство та виявлено, що для відображення витрат використовуються рахунки 9 класу «Витрати діяльності».

Рахунки 90-94 містять інформацію про витрати операційної діяльності, 95 - фінансові витрати, 96 - витрати від участі у капіталі, 97 - інші витрати діяльності, а 98 - про витрати з податку на прибуток. Підприємство відповідно до своїх

потреб може організувати аналітичний облік, що допоможе отримувати більше інформації для проведення аналізу та складання управлінських звітів.

6. Досліджено порядок відображення витрат у фінансовій звітності, а саме Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід), виявлено, що в залежності від величини підприємства складають повні та спрощені форми звітності.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3

НАЛІЗ І ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ

3.1 Методичні прийоми аналізу і внутрішнього контролю витрат за економічними елементами

Аналіз витрат є важливим процесом для ефективного управління ними, а також підприємством. Це корисний інструмент, який можна використовувати для вдосконалення проектного менеджменту, прогнозування майбутніх витрат та прибутків, а відповідно і суми прибутку, яку можна буде реінвестувати у підприємство, розподілити між власниками чи використати для покриття збитків минулих періодів.

Саме дохід та витрати дають можливість розрахувати плановий прибуток, планову рентабельність, а отже і можливість підприємства покрити свої коротко- та довгострокові зобов'язання, розвиватись, інвестувати кошти в автоматизацію, нове програмне забезпечення, більш продуктивні засоби праці, наймати більш висококваліфікованих працівників.

Також аналіз витрат дозволяє приймати рішення щодо майбутніх проектів, адже якщо вартість проекту вища за прогнозований заробіток, то виходом з ситуації може слугувати підвищення вартості послуги, або зменшення витрат. В даному випадку необхідно враховувати ціни на ринку, оптимальність витрат та склад собівартості послуги. Рішення приймається в залежності від стратегії підприємства.

Для будь-якого підприємства сприятливими факторами є зростання доходу та/або зменшення витрат. Якщо узагальнити, то якщо за допомогою автоматизації виробництва підприємству вдалось виготовляти більший обсяг продукції, тобто отримувати більше доходу, та одночасно зменшити обсяг загальновиробничих витрат на одиницю продукції, то це добре відобразиться на фінансовому стані такого суб'єкта господарювання.

Для аналізу витрат бухгалтерія (або економічний відділ, якщо він наявний), за погодженням директора, розробляє форми управлінських звітів, що містять інформацію щодо витрат підприємства з деталізацією, що відповідає управлінським вимогам. В даних управлінських звітах часто також розраховують різноманітні коефіцієнти, щоб більш наочно зобразити ефективність управління витратами, їх обсяг, зміну в часі та структурі тощо.

Аналіз витрат проводиться в декілька етапів, перелік яких наведений у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Послідовність аналізу витрат

№	Назва етапу	Сутність етапу
1	Визначення мети здійснення аналізу витрат	Спосіб використання витрат може відрізнитись залежно від того, для чого потрібен аналіз витрат. Тому необхідно визначити його, щоб мати краще уявлення про те, які змінні можна використовувати. Наприклад, якщо проводиться аналіз витрат, щоб створити бюджет для проекту, то можна отримати попередню фінансову інформацію пов'язану з бюджетами
2	Оцінка вартості	<p>Наступним кроком є оцінка всіх витрат, пов'язаних із проектом. Корисно записати всі витрати у список, щоб він був доступним для подальших кроків. Обов'язково необхідно подумати про будь-які несподівані витрати, пов'язані з проектом, а також про те, як витрати можуть змінюватись з часом.</p> <p>Фактори, які слід враховувати при оцінці вартості:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) прями витрати; 2) непрямі витрати; 3) реальну вартість; 4) матеріальні витрати; 5) нематеріальні витрати.

Продовження табл. 3.1

3	Порівняння з попередніми проектами	Для наступного кроку необхідно порівняти поточний проект аналізу витрат із попередніми проектами. Можна використовувати цю інформацію для визначення подібних витрат і розрахунків, які можна включати в аналіз. Порівняння даних з іншими проектами аналізу витрат може гарантувати, що підприємство має достатньо інформації для реалістичного розуміння доходів
4	Визначення всіх зацікавлених сторін	Визначення зацікавлених сторін у проекті є важливим для точного аналізу витрат. Зацікавлені сторони - це особа або група, які зацікавлені в проекті. Вони можуть інвестувати гроші в проект або брати участь у його розвитку. Результат отримання прибутку від проекту впливає на зацікавлених сторін, тому важливо включати інформацію про зацікавлених сторін в аналіз витрат.
5	Розрахунок потенційних вигод проекту	Потрібно перерахувати потенційні вигоди проекту, які стосуються того, скільки грошей генерує проект. Переваги можуть відрізнятись залежно від типу проекту, який аналізується, однак, щоб отримати точну оцінку вигод, обов'язково необхідно консультуватись із зацікавленими сторонами та фінансовими аналітиками щодо того, як оцінити вигоди від проекту.
6	Розрахунок фінансового результату проекту	Наступним кроком є визначення коефіцієнта аналізу витрат, тобто віднімання загальної кількості витрат від передбачуваної вигоди проекту.
7	Інтерпретація результатів	Цінність аналізу витрат полягає в тому, що надається можливість інтерпретувати результати для прийняття управлінського рішення, щоб можна було вирішити чи підприємство хоче продовжувати цей проект. Загалом якщо результати відповідають меті щодо прибутку, який підприємство планує отримати від проекту, тоді доцільно продовжувати проект. Якщо аналіз витрат показує, що суб'єкт господарювання не досягне мети, то варто розглянути варіант зниження вартості проекту

Отже, з даних таблиці можна зробити висновок, що процес аналізу витрат складається з таких ключових етапів:

- 1) визначення мети здійснення аналізу витрат;
- 2) оцінка вартості;
- 3) порівняння з попередніми проектами;
- 4) визначення всіх зацікавлених сторін;
- 5) розрахунок потенційних вигод проекту;
- 6) розрахунок фінансового результату проекту;
- 7) інтерпретація результатів.

Для аналізу витрат за елементами використовують такі показники:

- 1) структуру операційних витрат за елементами;
- 2) проводять горизонтальний аналіз балансу, визначаючи динаміку елементів операційних витрат за досліджуваний період;
- 3) коефіцієнт зростання;
- 4) темп зростання;
- 5) темп приросту та інші показники в залежності від наявних даних для їх розрахунку.

Структура операційних витрат визначається шляхом ділення елемента операційних витрат на загальну суму операційних витрат, а потім отриманий результат множиться на 100. Таким чином можна визначити скільки відсотків займає кожен елемент операційних витрат в загальній структурі витрат за досліджуваний період. Це найкраще візуалізує дані для загального розуміння витрат підприємства.

Горизонтальний аналіз балансу передбачає розрахунок різниці між показником одного року відносно іншого. Якщо результат додатний, то сума витрат зросла, якщо від'ємний - зменшилась.

Часто розраховують ланцюгові та базисні показники, в тому числі і такі різниці. Ланцюговим називається той показник, коли сума за певний період порівнюється з аналогічною сумою за період, що йшов перед цим.

Базисні показники - це такі показники, коли відхилення розраховується між останнім та першим показником, так званою базою.

Коефіцієнт зростання показує в скільки разів один показник більший за інший. Розраховується шляхом ділення показника за новіший період на показник за старіший період. Якщо результат операції більше одиниці, це означає, що новіший показник більше попереднього, а якщо менше одиниці, відповідно, менше.

Темп зростання розраховується за допомогою множення коефіцієнта зростання на 100 та показує скільки відсотків нова сума становить від попередньої. Якщо результат більше 100, то новий показник більший, менше - менший.

Визначення темпу приросту також є необхідним для детального аналізу динаміки витрат, адже цей показник надає інформацію на скільки відсотків збільшились чи зменшились витрати у новому періоді. Якщо показник додатний, то вони зросли, від'ємний - зменшились. Варто також брати до уваги динаміку значень самого показника темпу приросту, адже якщо він протягом декількох періодів почав зменшуватись, то це також можна вважати умовно-позитивним знаком, адже ріст обсягу витрат сповільнився.

Якщо ж темп приросту показує динаміку зростання, особливо за період здійснення підприємством звичайної діяльності, це обов'язково потрібно взяти до уваги. Це може бути свідченням як про неефективне, так і не цільове використання коштів, зміни в обліковій політиці підприємства, змін цін на запаси та інше. В даній ситуації підприємству варто дослідити причину такого різкого та неодноразового збільшення показника темпу приросту.

Відповідно, можна сказати, що до аналізу витрат та ознайомлення з його результатами залучаються не лише працівники бухгалтерії, а директори, економісти та відділ внутрішнього контролю.

Суттєву роль в управлінні витратами відіграє також внутрішній контроль, методичні прийоми якого варто поділити на декілька груп:

- 1) методичні прийоми внутрішнього контролю щодо об'єктів аудиту;

2) методичні прийоми внутрішнього контролю щодо облікових, аналітичних та контрольних процедур [75]. Отже, аналіз витрат проводиться в сім етапів. Дотримання процедури допомагає досягти отримання інформації, яка буде заснована на потребах підприємства та відповідатиме вимогам.

Внутрішній контроль підприємства здійснюється службою внутрішнього контролю підприємства або працівниками бухгалтерії, на яких покладено такий обов'язок.

Методичні прийоми внутрішнього контролю поділяють на три групи, кожна з яких має свої особливості та важлива для здійснення ефективного контролю на підприємстві.

3.2 Аналіз управління витратами за економічними елементами підприємства

Аналіз витрат за економічними елементами здійснюється в декількох напрямках, кожен з яких по-своєму важливий. В результаті аналізу можна отримати різну інформацію, а саме щодо динаміки витрат, структури витрат, обсягу та швидкості їх збільшення чи зменшення. Проведення аналізу як витрат, так і інших об'єктів обліку є обов'язковим для планування діяльності підприємства, розробки та дотримання його стратегії, ефективного управління.

Аналіз динаміки витрат дозволяє оцінити зміну їх обсягу протягом певного часу. Результати аналізу динаміки витрат за економічними елементами Товариства з обмеженою відповідальністю “Нова пошта” за 2019-2021 роки наведені у таблиці 3.2.

З даних таблиці видно, що за весь досліджуваний період найменші витрати були понесені по амортизації в 2019 році та становили 675 301 тис. грн, а найбільшими були інші операційні витрати в 2021 – 8 939 137 тис. грн. Обсяг витрат за різними економічними елементами змінювався протягом періоду, але загалом можна зробити висновок, що товариство найбільше витрачало коштів на

інші операційні витрати, а найменше – на амортизацію, при чому різниця між цими статтями дуже суттєва.

Усі витрати зросли протягом досліджуваного періоду. Найменше у одному році з попереднім зросла сума матеріальних витрат у 2020 році порівняно з 2019 роком, а саме на суму 111 947 тис. грн., найбільше – інших операційних витрат у 2020 році порівняно з 2019. Показники, що передбачають порівняння двох послідовних періодів називаються ланцюговими, а першого та останнього – базовими. Отже, якщо аналізувати цілий період, то у 2021 році порівняно з 2019 найбільше зросла сума інших операційних витрат – на 3 394 828 тис. грн.

Загальна сума операційних витрат у 2020 році порівняно з 2019 зросла на 2 956 501 тис. грн, у 2021 порівняно з 2020 – на 3 903 948 тис. грн, у 2021 порівняно з 2019 – на 6 860 449 тис. грн.

Таблиця 3.2

**Аналіз динаміки витрат за економічними елементами ТОВ «Нова пошта»
за 2019-2021 роки, тис. грн**

№	Елемент операційних витрат	2019	2020	2021	Відхилення 2020 від 2019	Відхилення 2021 від 2020	Відхилення 2021 від 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Матеріальні витрати	1328450	1439947	2133966	111497	694019	805516
2	Витрати на оплату праці	4202519	4529467	5742731	326948	1213264	1540212
3	Витрати на соціальне страхування	824113	951549	1213180	127436	261631	389067
4	Амортизація	675301	930615	1406127	255314	475512	730826
5	Інші операційні	5544309	7679615	8939137	2135306	1259522	3394828

витрати							
Разом операційних витрат	6	12574692	15531193	19435141	2956501	3903918	6860449

На рисунках у додатку Б зображено динаміку витрат за економічними елементами протягом 2019-2021 років.

Як видно з додатку Б, матеріальні витрати зросли протягом досліджуваного періоду. Також вона наочно показує, що у 2021 році, порівняно з 2019 роком, вони зросли більше ніж на третину.

У додатку Б зображено, що витрати на оплату праці також зростали протягом періоду. З графіка видно, що вони збільшились на більшу суму у 2021 порівняно з 2020, ніж у 2020 порівняно з 2019 роком.

Хоч і обсяг витрат на соціальне страхування незначний, порівняно з витратами за іншими економічними елементами, все ж витрати за цією категорією мають впевнену тенденцію до зростання.

Витрати на амортизацію мають тенденцію до стрімкого зростання та у 2021 році порівняно з 2019 зросли орієнтовно вдвічі.

З графіку у додатку Б видно, що інші операційні витрати теж значно зросли протягом досліджуваного періоду, а саме з 5 544 309 тис. грн. у 2019 році до 7 679 615 тис. грн. у 2020 та 8 939 137 тис. грн. у 2021 р.

На рис. 3.1 зображено динаміку операційних витрат за елементами ТОВ «Нова Пошта» протягом 2019-2021 років.

НУБІП України

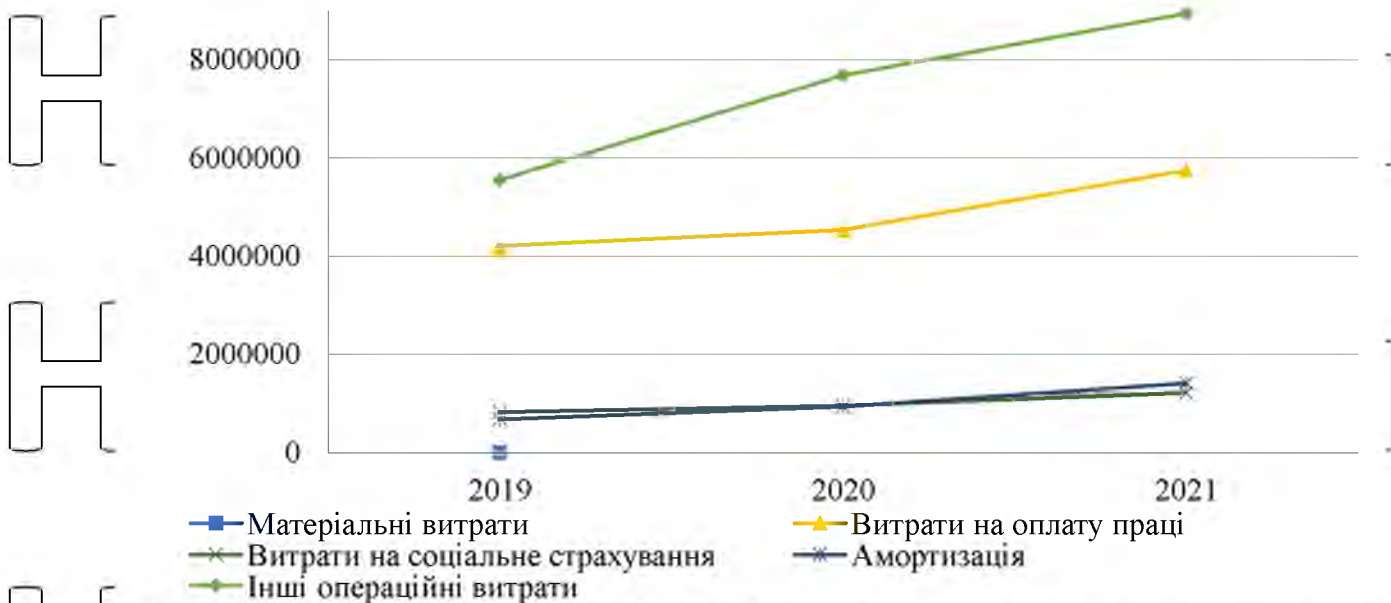

Рис. 3.1. Динаміка операційних витрат за елементами ТОВ «Нова пошта» протягом 2019-2021 років, тис. грн

На рисунку 3.1 зображено зміну в часі обсягів різних елементів витрат. З графіка візуально видно, що порядок витрат від найбільших витрат до найменших з 2019 року до 2021 року не змінився, окрім витрат на соціальне страхування та амортизацію. У 2019 році амортизація була найменшим елементом витрат, коли в 2021 це місце зайняли витрати на соціальне страхування.

Також для аналізу динаміки використовується коефіцієнт зростання, темп зростання та темп приросту. Коефіцієнт зростання показує в скільки разів показник одного року є більшим за показник іншого. Темп зростання показує скільки відсотків показник одного року становить від показника іншого року. Темп приросту показує на скільки відсотків збільшився показник одного року по відношенню до іншого.

Таблиця 3.3

Аналіз динаміки операційних витрат ТОВ «Нова пошта»

за 2019-2021 роки

№	Елемент операційних	Коефіцієнт зростання	Темп зростання	Темп приросту
---	---------------------	----------------------	----------------	---------------

Витрати	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019	2020, 2019	2021, 2020	2021, 2019	2020, 2019	2021, 2020	2021, 2019
1 Матеріальні витрати	1,08	1,48	1,61	108,39	148,20	160,64	8,39	48,20	60,64
2 Витрати на оплату праці	1,08	1,27	1,37	107,78	126,79	136,65	7,78	26,79	36,65
3 Витрати на соціальне страхування	1,15	1,27	1,47	115,46	127,50	147,21	15,46	27,50	47,21
4 Амортизація	1,38	1,51	2,08	137,81	151,10	208,22	37,81	51,10	108,22
5 Інші операційні витрати	1,39	1,16	1,61	138,51	116,40	161,23	38,51	16,40	61,23
6 Разом операційних витрат	1,24	1,25	1,55	123,51	125,14	154,56	23,51	25,14	54,56

З даних таблиці видно, що найбільше у 2020 році порівняно з 2019 роком змінились інші операційні витрати – в 1,24 разів та становила 124 % від показника 2019 року, найменше – матеріальні витрати та витрати на оплату праці – в 1,08 разів та становила 108 % від показника 2019 року. У 2021 році порівняно з 2020 роком найбільше змінилась амортизація – в 1,51 разів та становила 151 % від показника 2020 року, а найменше – інші операційні витрати – в 1,16 разів, що становить 116 % від показника 2020 року. У 2021 році порівняно з 2019 роком найбільше змінилась також амортизація – в 2,08 разів, що становить 208 % від показника 2019 року, а найменше витрати на оплату праці – в 1,27 разів, що становить 127 % від показника минулого року. З 2019 по 2021 роки найбільше зросли витрати на амортизацію – на 108,22 %, а найменше витрати на оплату праці – на 36,65 %.

Аналіз структури витрат допомагає зрозуміти за якими економічними елементами витрат було здійснено найбільші витрати, а за якими найменші.

В таблиці 3.3 наведено аналіз структури операційних витрат за 2019-2021 роки.

Таблиця 3.4

Аналіз структури операційних витрат

ТОВ “Нова Пошта” за 2019-2021 роки, %

№	Елемент операційних витрат	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2019	2021/2020
1	Матеріальні витрати	10,56	9,27	10,98	-1,29	0,42	1,71
2	Витрати на оплату праці	33,42	29,16	29,55	-4,26	-3,87	0,38
3	Витрати на соціальне страхування	6,55	6,13	6,24	-0,43	-0,31	0,12
4	Амортизація	5,37	5,99	7,23	0,62	1,86	1,24
5	Інші операційні витрати	44,09	49,45	45,99	5,36	1,90	-3,45
6	Разом операційних витрат	100	100	100	X	X	X

З таблиці видно, що в структурі витрат відбувались різноманітні зміни, а саме збільшення чи зменшення питомих часток елементів витрат в загальній структурі.

На рисунках у додатку В зображена структура операційних витрат товариства за 2019-2021 роки.

В діаграмі у додатку В наведена інформація про те, що у 2019 році елементом витрат з найбільшою часткою в загальній структурі операційних витрат є інші операційні витрати, що становлять 44,1 %. Також суттєву частку займають витрати на оплату праці, що становлять 33,4%. Витратами з найменшою часткою в загальній структурі операційних витрат є 5,8%.

В 2020 році порядок витрат від найбільших до найменших не змінився. Інші операційні витрати почали займати близько половини усіх операційних витрат товариства. Питома вага найменшого елемента в загальній структурі теж зросла – амортизація у 2020 році становила 6 % в 2020 році порівняно з 5,4 % в 2019 році.

У 2021 році питома вага найбільшого елемента – інших операційних витрат трохи зменшилась та становила 46 % в загальній структурі операційних витрат, а найменшого елемента – знову, як і у 2020 році, зростає, та становила 6,2 %.

Рис. 3.2 Порівняння структури операційних витрат ТОВ “Нова Пошта” за 2019-2021 роки

Порівняння структури операційних та усіх витрат за 2019-2021 роки наведено на рисунках 3.2 та 3.3.

На рисунку 3.2 видно, що структура операційних витрат протягом досліджуваного періоду не змінювалась суттєво. Основні співвідношення між елементами витрат були збережені.

Рис. 3.3 Порівняння структури витрат ТОВ “Нова пошта” за 2019-2021 роки

На рисунку 3.3 чітко видно, що найбільшу частку витрат підприємства протягом досліджуваного періоду становлять операційні, а усі інші – дуже незначні.

На рисунку 3.4 видно, що питома вага матеріальних витрат в загальній структурі операційних витрат підприємства у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшилась на 1,29 %, а потім у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 1,71 %, тобто з 2019 року частка зросла на 0,42 %.

Питома вага витрат на оплату праці в загальній структурі операційних витрат підприємства у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшилась на 4,26 %, а потім у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 0,38 %, тобто з 2019 року частка зменшилась на 3,87 %.

Питома вага витрат на соціальне страхування в загальній структурі операційних витрат підприємства у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшилась на 0,43 %, а потім у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 0,12 %, тобто з 2019 року частка зменшилась на 0,31 %.

Рис. 3.4 Динаміка питомих часток елементів операційних витрат в

загальній структурі операційних витрат

ТОВ «Нова Пошта» за 2019-2021 роки

Питома вага амортизації в загальній структурі операційних витрат підприємства у 2020 році порівняно з 2019 роком зросла на 0,62 %, а потім у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 1,24 %, тобто з 2019 року частка зросла на 1,86 %.

Питома вага інших операційних витрат в загальній структурі операційних витрат підприємства у 2020 році порівняно з 2019 роком зросла на 5,36 %, а потім у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 3,45 %, тобто з 2019 року частка зросла на 1,9 %.

Отже, ТОВ “Нова Пошта” протягом 2019-2021 років мала матеріальні витрати, витрати на оплату праці, витрати на соціальне страхування, амортизацію, інші операційні витрати. Усі вони зросли протягом досліджуваного періоду, але питома частка кожного з елементів витрат в загальній структурі операційних витрат змінилась несуттєво. Операційні витрати займають найбільшу частку в загальних витратах досліджуваного підприємства.

3.3. Внутрішній контроль витрат за економічними елементами

Внутрішній контроль операційних витрат проводиться за такими елементами:

- 1) матеріальні витрати;
- 2) витрати на оплату праці;
- 3) витрати на соціальне страхування;
- 4) амортизація;
- 5) інші операційні витрати.

Внутрішній контроль матеріальних витрат потребує аналізу первинних документів на придбання та використання запасів під час здійснення господарської діяльності. Необхідно перевіряти дати надходження, адже це впливає також на їхню вартість відповідно до обраного методу оцінки вибуття запасів. Іншим важливим об'єктом перевірки є ціна та кількість.

На підприємстві повинні бути затверджені норми використання запасів для різних потреб для того, щоб уникнути неефективного використання грошових коштів.

Витрати на оплату праці аналізуються відповідно до документів, що стосуються оплати праці, а саме:

- 1) табелів обліку робочого часу;
- 2) відомостей на виплату заробітної плати;
- 3) графіків відпусток працівників;
- 4) листків непрацездатності;
- 5) посадових інструкцій;
- 6) трудових договорів;
- 7) штатного розпису.

На підприємствах окрім посадового окладу часто виплачують надбавки за роботу в шкідливих умовах, в нічні години та інше, тому при аналізі правильності нарахування сум та факту виплати заробітної плати потрібно аналізувати різні аспекти, що стосуються працівника, його обов'язків, підприємства.

Штатний розпис – це документ, який містить головну інформацію про посади та оклади працівників. На основі штатного розпису для виконання заходів внутрішнього контролю можна створити управлінський звіт, доповнивши його декількома колонками. У ці колонки можна додати інформацію про додаткові виплати працівнику, дати відпусток та тимчасової непрацездатності. Цей документ буде зручно використовувати при проведенні внутрішнього аудиту заробітної плати.

Витрати на соціальне страхування тісно пов'язані з витратами на оплату праці, тому їх можна додати до управлінського звіту, що був створений на основі штатного розпису, окремою колонкою. В такому випадку важливо зберегти достатню деталізацію інформації про витрати на соціальне страхування для забезпечення можливості проведення ефективної перевірки.

Внутрішній контроль амортизації в першу чергу починається з облікової політики, адже саме там зазначається інформація про методи амортизації, що були обрані для основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів.

Перевіряються відомості нарахування амортизації, стан об'єктів, що амортизуються, та чи він відповідає тому, що зазначений у бухгалтерському обліку.

Важливим аспектом при перевірці амортизації є також визначення правильності віднесення цих сум на витрати відповідно до податкового законодавства, адже якщо об'єкт не використовується у господарській діяльності підприємства, то амортизація по ньому не може бути віднесена на витрати. Також законодавство містить затверджені мінімальні терміни корисного використання для різних груп основних засобів та нематеріальних активів, протягом яких можна нараховувати амортизацію на такі активи.

ТОВ "Нова Пошта" зобов'язане відображати податкові різниці у звітності. Якщо воно прийняло рішення встановити термін корисного використання на такий актив менший, ніж зазначено у законодавстві, воно повинно нараховувати податкові різниці та відобразити витрати на амортизацію в трохи меншому обсязі, ніж якби це було за терміном, встановленим підприємством.

Інші операційні витрати є найбільшим економічним елементом у ТОВ "Нова Пошта", а тому підприємству варто зосередити увагу на контролі за даною категорією витрат.

Внутрішній контроль витрат повинен враховувати ризики підприємства, адже саме в цих сфері в першу чергу можуть створити негативні наслідки для підприємства.

Ризики, що притаманні компанії:

- 1) ризики втрат, пов'язані з кібератаками;
- 2) ризики, пов'язані з відмовою обладнання;
- 3) фінансові ризики (ринковий ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності);

4) ризики втрат, пов'язані зі змінами у законодавстві;

5) ризики втрат, пов'язані зі збоями у логістичному ланцюзі [56].

Отже, при внутрішньому контролі витрат за елементами потрібно звертати увагу на особливості обліку кожного з елементів та враховувати їх при проведенні перевірок.

3.4 Узагальнення матеріалів аналізу і контролю для прийняття управлінських рішень щодо раціонального управління витратами за економічними елементами

ТОВ «Нова Пошта» протягом останніх років нарощує діяльність, що збільшує рівень відповідальності та складності управління витратами.

Для оптимізації витрат потрібно проводити їх регулярний аналіз та оптимізацію, автоматизацію багатьох процесів, в тому числі і обліку.

Для оптимізації матеріальних витрат ми пропонуємо регулярно аналізувати ситуацію на ринку серед постачальників, закупівельні ціни, бонуси чи знижки, які пропонують різні компанії при укладенні довготривалих договорів.

Також ми пропонуємо переглядати кадрову політику та систему мотивації, кількість управлінського персоналу для управління витратами на оплату праці та соціальне страхування. Система управління на підприємстві повинна бути ефективною, адже неприйнятним є кількість менеджерів, що дорівнює кількості працівників. Необхідно проводити опитування серед працівників щодо їхньої замотивованості та задоволення рівнем оплати праці, оскільки це впливає на продуктивність роботи, а отже і збільшує витрати. Раз в квартал необхідно проводити аналіз ситуації на ринку праці, її оплати та вимог до працівників. Перегляд заробітної плати кожні півроку також стимулюватиме збільшення ефективності роботи, а отже з часом можна оптимізувати кількість працівників.

Амортизація залежить від вартості придбаних товарів та їхнього терміну корисного використання, тому перед придбанням нових активів ми пропонуємо зважити різні варіанти управлінських рішень: купівля, купівля в кредит, бартер,

оренда тощо. Це зручно оформляти у порівняльних таблицях, де наведена інформація про можливий дохід та витрати внаслідок прийняття різних варіантів рішень.

Управління іншими операційними витратами на ТОВ “Нова Пошта” вимагає особливої уваги та деталізації, оскільки це найоб’ємніша стаття витрат, яка поєднує у собі всі інші операційні витрати, що не відносяться до матеріальних, на оплату праці, на соціальне страхування та амортизацію. Ми пропонуємо розробити спеціальний управлінський звіт, який розшифруватиме склад інших операційних витрат, даватиме змогу аналізувати їх динаміку та структуру, приймати управлінські рішення щодо їхнього управління. (додаток Е).

Отже, для ефективного управління та внутрішнього контролю витрат необхідно аналізувати діяльність підприємства, враховувати його стратегію, діяльність конкурентів та законодавчі зміни.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Аналіз витрат проводиться в сім етапів. Дотримання процедури допомагає досягти отримання інформації, яка буде заснована на потребах підприємства та відповідатиме вимогам.

2. Внутрішній контроль підприємства здійснюється службою внутрішнього контролю підприємства або працівниками бухгалтерії, на яких покладено такий обов'язок.

3. Методичні прийоми внутрішнього контролю поділяють на три групи, кожна з яких має свої особливості та важлива для здійснення ефективного контролю на підприємстві.

4. ТОВ "Нова Пошта" протягом 2019-2021 років мала матеріальні витрати, витрати на оплату праці, витрати на соціальне страхування, амортизацію, інші операційні витрати. Усі вони зросли протягом досліджуваного періоду, але питома частка кожного з елементів витрат в загальній структурі операційних витрат змінилась несуттєво. Операційні витрати займають найбільшу частку в загальних витратах досліджуваного підприємства.

5. При внутрішньому контролі витрат за елементами потрібно звертати увагу на особливості обліку кожного з елементів та враховувати їх при проведенні перевірок.

6. Для ефективного управління та внутрішнього контролю витрат необхідно аналізувати діяльність підприємства, враховувати його стратегію, діяльність конкурентів та законодавчі зміни.

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

НУБІП України

При виконанні магістерської роботи було зроблено:

- 1) оцінку економічної сутності витрат;
- 2) досліджено класифікаційні ознаки витрат та їх використання для потреб обліку, аналізу та контролю;

НУБІП України

- 3) організаційно-економічну характеристику об'єкта дослідження;
- 4) розкрито особливості організації обліку витрат за економічними елементами в обліковій політиці підприємства;

НУБІП України

- 5) узагальнено порядок документування витрат за економічними елементами;
- 6) розкрито особливості відображення витрат за економічними елементами в системі бухгалтерських рахунків;

НУБІП України

- 7) виокремлено особливості ормування інформації про витрати за економічними елементами у фінансовій звітності в інформаційному середовищі

НУБІП України

- 8) розкрито методичні прийоми та здійснити аналітичну оцінку провести витратами за економічними елементами в системі управління підприємством;

НУБІП України

- 9) сформовано порядок використання методів внутрішнього контролю витрат за економічними елементами.

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bankchart. URL: https://bankchart.com.ua/spravochniki/finansovyy_slovar/id/150 (дата звернення 01.11.2022)

2. Generally Accepted Accounting Principles

3. International Financial Reporting Standards

4. The Economic Times. URL: <https://economictimes.indiatimes.com/definition/expense> (дата звернення 01.11.2022)

5. А.М. Туренко, І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко Словник економіста та підприємця . – Х.: ХНАДУ, 2018. 340 с.

6. Безверхий, Костянтин Вікторович. Зміст і співвідношення понять «витрати» та «затрати», «витрати виробництва» й «виробнича собівартість». 2008.

7. Боярова, О. А.; Стріюк, Ю. В. Щодо проблеми обліку загальновиробничих витрат у сільськогосподарських підприємствах. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси, 2013, 10 (3): 78-83.

8. Гуцаленко, Л. В.; Дерій, Василь Антонович, КОЗАЧЕНКО, А. Ю. Організаційно-методичні аспекти обліку та контролю невиробничих витрат. 2016.

9. ДАВИДЮК, Тетяна Вікторівна, Поліщук, О. В. Класифікація витрат в управлінському обліку як ефективний напрям управління витратами. 2017.

10. Дерев'янка, С. І. Основні аспекти управління витратами на підприємствах України. Економічний вестник університета. Сборник наукових трудов учених и аспирантов, 2013, 20-1: 64-66.

11. Дерій, Василь. Термін “витрати” і його трактування для потреб обліку та контролю. 2010.

12. Завадський, Йосип С.; Осовська, Т. В.; Юшкевич, Олена О. Економічний словник. Київ: Кондор, 2006, 356.

13. Закон України " Про електронні документи та електронний документообіг». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 36, ст.275

14. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 40, ст.365

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291

16. Катречко, М. О., et al. Багатокритеріальна класифікація витрат за принципом «різні витрати для різних цілей». Financial and credit activity problems of theory and practice, 2009, 2.7.

17. Котова, С. Класифікація видатків медичних установ з урахуванням напрямів надання послуг. Економічний аналіз, 2011, 9, С. 248-253.

18. Кравченко, Ірина Йосипівна. Витрати: науково-методичні підходи щодо сутності даної категорії.

19. Кудлак, Віталій Ярославович; Мессарош, А. В. Сутність та структура витрат підприємства. Збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів „Актуальні задачі сучасних технологій“, 2017, 3: 189-190.

20. Кузик, Н. П. Особливості аудиту витрат на ремонт і поліпшення основних засобів. Облік і фінанси, 2012, 3.

21. Литвиненко, В. С. Земельні відносини і трансакційні витрати сільськогосподарських підприємств: обліковий аспект. Облік і фінанси, 2012, 3: 20-23.

22. Литвиненко, В. С. Земельні відносини і трансакційні витрати сільськогосподарських підприємств: обліковий аспект. Облік і фінанси, 2012, 3: 20-23.

23. Литвиненко, В. С. Управління трансакційними витратами вертикально інтегрованих кооперацій: обліковий аспект. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес, 2014, 200 (3): 166-171.

24. Лозинський, Д.Л. “Витрати” та “затрати”: узгодження понять в бухгалтерському обліку. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки, 2009, 4. 55-59.

25. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 16.11.2009 № 1327

26. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 № 561

27. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 01.11.2010 № 1300

28. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000 № 356

29. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433

30. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 № 237

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20

33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 № 559

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 № 181

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353

37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2001 № 203

38. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628

39. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39

40. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 № 601

41. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617

42. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2005 № 817 (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 1176 (z1342-06) від 11.12.2006 та N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011)

43. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 № 412

44. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 № 790

45. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415

46. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.07.2007 № 779

47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.08.2008 № 1090

48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.99 № 137

49. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92

50. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 № 242

51. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 № 246

52. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від від 07.02.2013 р. № 73

53. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318

54. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 "Подання фінансової звітності" від 28.01.2010 р. № 103/17398.

55. Повини компанії. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2> (дата звернення 01.11.2022)

56. Ночовна, Ю. О.; Губачова, О. М. Класифікація витрат підприємства як основа організації управлінського обліку. Економіка і регіон, 2011, 2: 185-189.

57. Олійник, С. О.; Мулик, Т. О.; Гуцаленко, Л. В. Обґрунтування вибору системи обліку витрат на виробництво і результатів фінансової діяльності. Фінанси України.-1997.-№ 6 (18).-С. 36-37, 1997.

58. Паскалова, А. Г. Класифікація витрат підприємства відповідно до функцій та завдань контролінгу. Бізнес Інформ, 2013, 2: 212-217.

59. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291

60. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Національного банку України від 29.12.2017 № 148

61. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879

62. Положення про порядок здійснення безготівкових розрахунків в Україні в національній валюті в особливий період від 15.01.2004 №50/8649

63. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті відшкоди витрат українських авіаперевізників у період запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з планування запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої захворюванням SARS-CoV-2 від 24.11.2021 № 1219

64. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419

65. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України від 27.02.2018 № 17, затверджені Постановою Правлінням Національного банку України від 27.02.2018 № 17.

66. Свірко, С. В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація: монографія. К.: КНЕУ, 2006, 243

67. Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186

68. Стендер, С. В. Класифікація витрат за функціями в управлінському обліку. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси, 2009, 6 (1): 254-266.

69. Толстоног, Віктор Вячеславович; Литвиненко, Володимир Сергійович. Обліково-контрольне забезпечення управління витратами: інституціональний підхід: монографія. 2015.

70. Фаріон, Володимир Ярославович. Сутність витрат як економічної категорії. 2013.

71. Чубенко, А. Г. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції. Київ: Ваіте, 2018.

72. Шевчук, К. В. Актуальність функціонування системи управління витратами підприємства. Організаційний комітет, 106.

73. Шеленко Д.І. Курс лекцій з дисципліни внутрішньогосподарський контроль

74. Шутько Л.О. Витрати в економічній теорії наукових шкіл. Економіка та держава. – 2015. – № 9. – С. 133–135.

75. Ющак, Жанна Миколаївна. Класифікація витрат, орієнтована на ефективне управління підприємством. 2012.

76. Баклан А.Ю., Гуцаленко Л.В. Аудиторська оцінка фінансової звітності. Платформа «Актуальні проблеми розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку та звітності» 89-ї щорічної студентської наукової конференції «Інноваційні ідеї та проекти для економічного відродження України». КНЕУ (м. Київ 20 травня-04 червня 2022 р.)

77. Баклан А.Ю., Гуцаленко Л.В. Оцінка ефективності служби внутрішнього контролю підприємства. «Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аудиту, оподаткування та фінансів в умовах глобалізації економіки»: матеріали

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Миколаїв, 20 травня, 2022)

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ДОДАТКИ

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ОБЛІК ВИТРАТ

№	Нормативний документ	Регулювання витрат
1	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [53]	Визначення витрат, звіту про фінансові результати, а також його форму.
2	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628 [39]	Облікові наслідки щодо витрат для материнського підприємства, коли дочірнє підприємство перестав бути контрольованим
3	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.99 № 137 [49]	Облікові наслідки витрат у випадку зміни в облікових оцінках
4	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 [50]	Склад первісної вартості об'єкта основних засобів, куди також входять витрати, а також описано порядок відображення витрат на ремонт та модернізацію
5	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 № 242 [51]	Склад первісної вартості нематеріальних активів, а також порядок відображення витрат на підтримання активу в стані, придатному для використання
6	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 № 246 [52]	Склад первісної вартості запасів, а також відображення транспортно-заготівельних витрат
7	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська	Віднесення суми нарахованого резерву

	заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 № 237 [32]	сумнівних боргів безнадійної дебіторської заборгованості на інші операційні витрати у разі його недостатності
8	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20 [33]	Обтяжливий контракт
9	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91 [34]	Витрати, понесені учасником для провадження власної та спільної діяльності,
10	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 № 559 [35]	Витрати, пов'язані з операціями з власним капіталом
11	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 № 181 [36]	Визнання витратами плати за операційну оренду
12	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 [54]	Склад та структура витрат
13	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353 [37]	Облік витрат з податку на прибуток
14	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2001 № 205 [38]	Облік витрат за будівельним контрактом

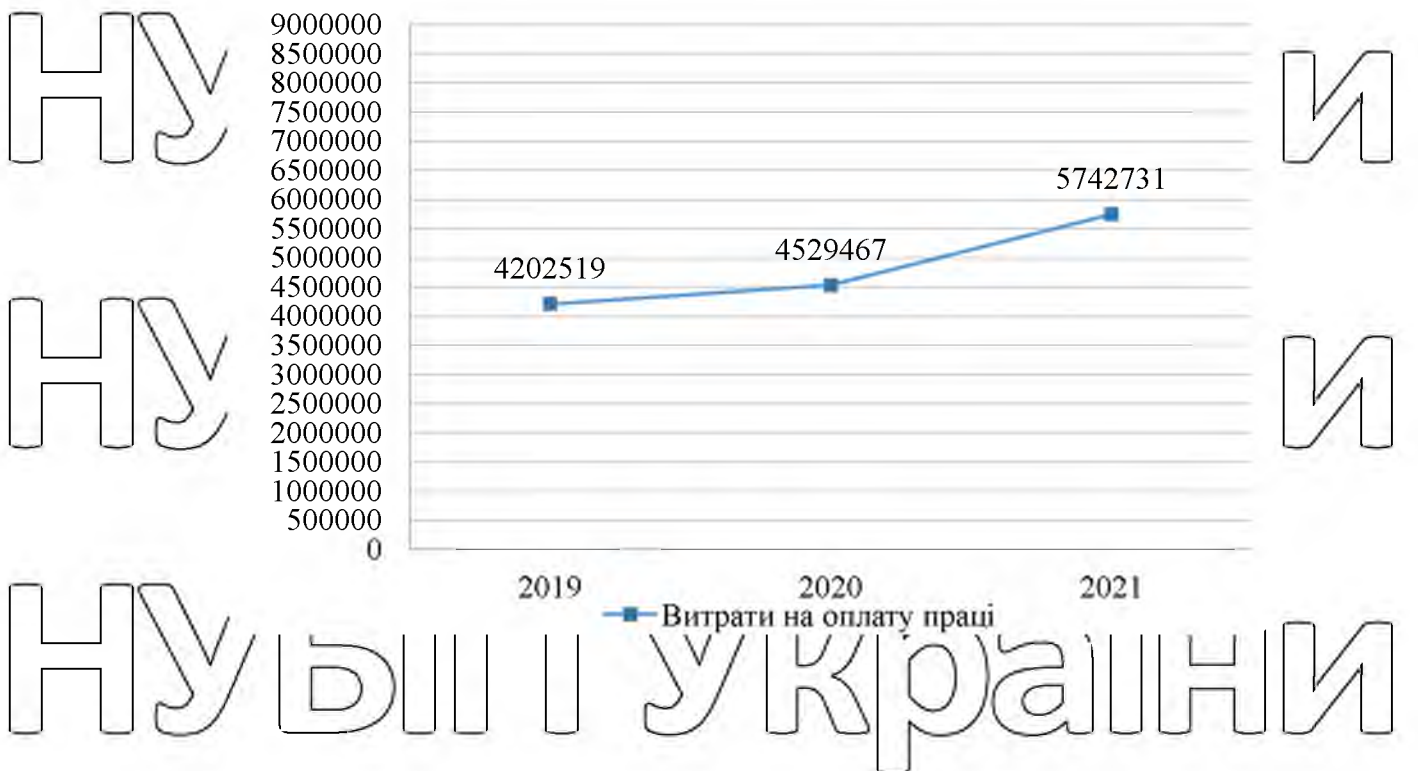
15	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 [40]	Відображення витрат у спрощеній фінансовій звітності
16	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 № 601 [41]	Витрати, пов'язані з виплатами працівникам
17	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617 [42]	Витрати, пов'язані з уцінкою вартості реалізації активу, утримуваного для продажу
18	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2005 № 817 (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 1176 (z1342-06) від 11.12.2006 та N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011) [43]	Витрати на реалізацію активу, втрати від зменшення корисності активу
19	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 № 412 [44]	Витрати звітного сегмента
20	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 № 790 [45]	Витрати на продаж, витрати сільськогосподарської діяльності
21	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415 [46]	Фінансові витрати та відображення їх у фінансовій звітності

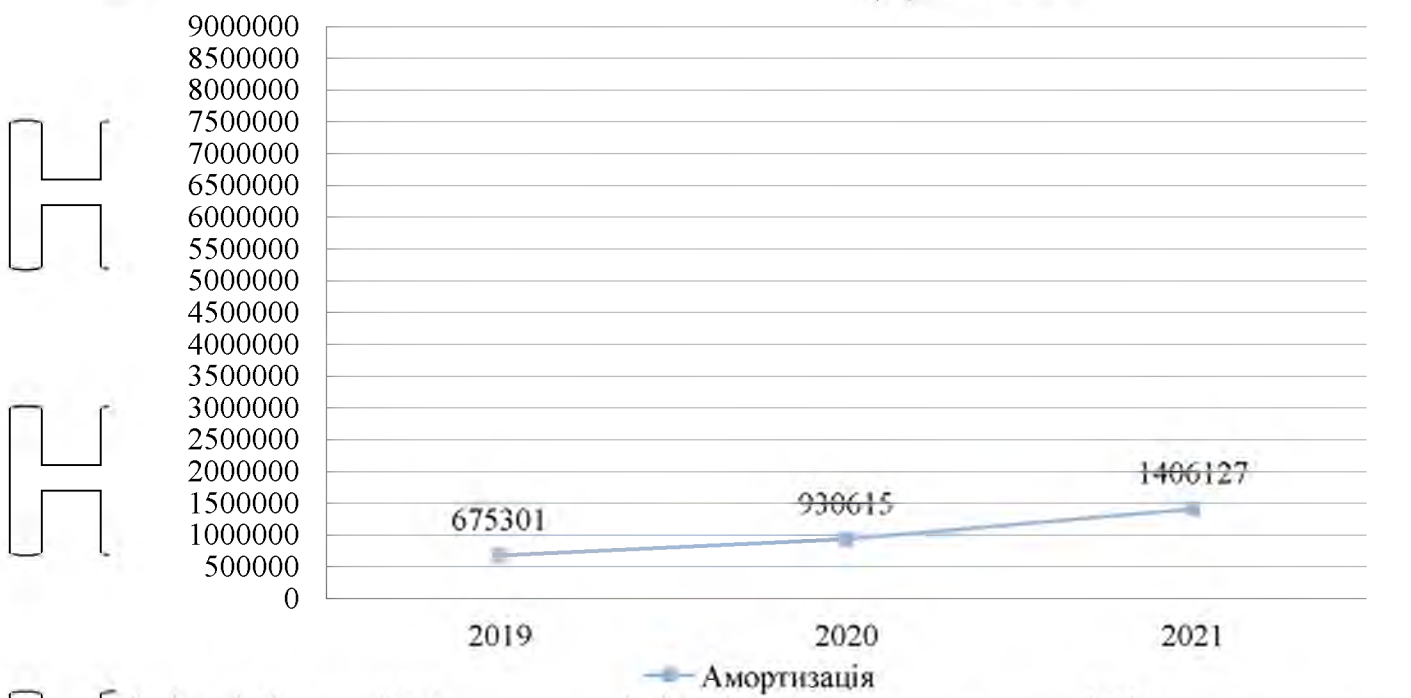
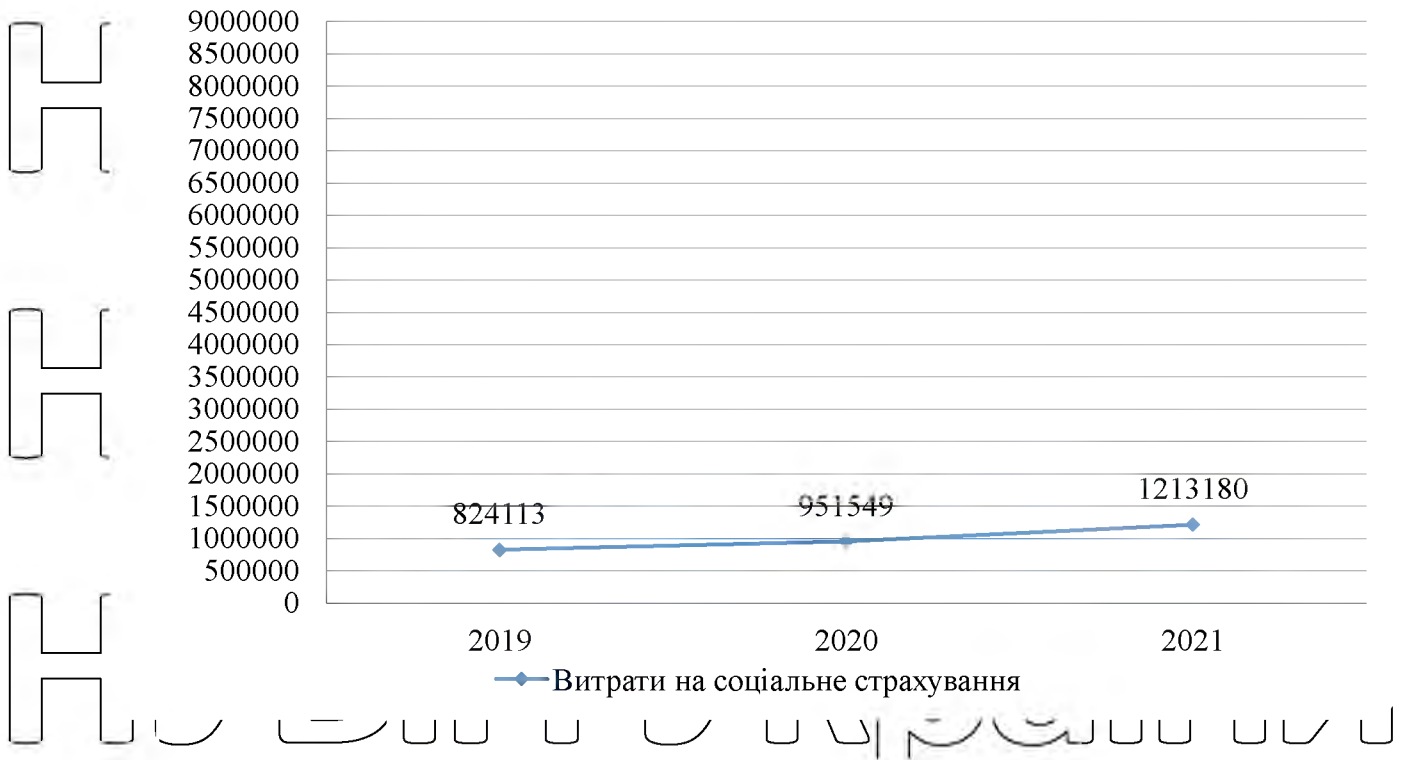
22	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.07.2007 № 779 [47]	Витрати, що входять до складу первісної нерухомості, відображення зменшення справедливої вартості інвестиційної нерухомості у складі витрат
23	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.08.2008 № 1090 [48]	Витрати на розвідку запасів корисних копалин, склад та розритання інформації у примітках до фінансової звітності.
24	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 [60]	Рахунки для відображення різних груп витрат у бухгалтерському обліку
25	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 [16]	Застосування рахунків для відображення певних господарських операцій, перелік можливих кореспонденцій
26	Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186 [68].	План рахунків, що використовується мікро- та малими підприємствами, підприємствами, підприємствами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства, представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності
27	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом	Склад змінних та постійних витрат, номенклатура

	Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635 [31]	статтей калькуляції, спосіб, база розподілу загальнопромислових витрат
28	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433 [30]	Відображення витрат у фінансовій звітності
29	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 № 561 [27]	Амортизація, витрати на поточний ремонт.
30	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 16.11.2009 № 1327 [26]	Випадки відображення витрат в звітному періоді замість віднесення їх на вартість нематеріального активу, склад первісної вартості нематеріального активу
31	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 01.11.2010 № 1300 [28]	Капіталізація фінансових витрат, витрати на створення кваліфікаційного активу, відображення в бухгалтерському обліку
32	Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 [65]	Подання фінансової звітності, що містить інформацію про витрати
33	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [62]	

НУБіП України

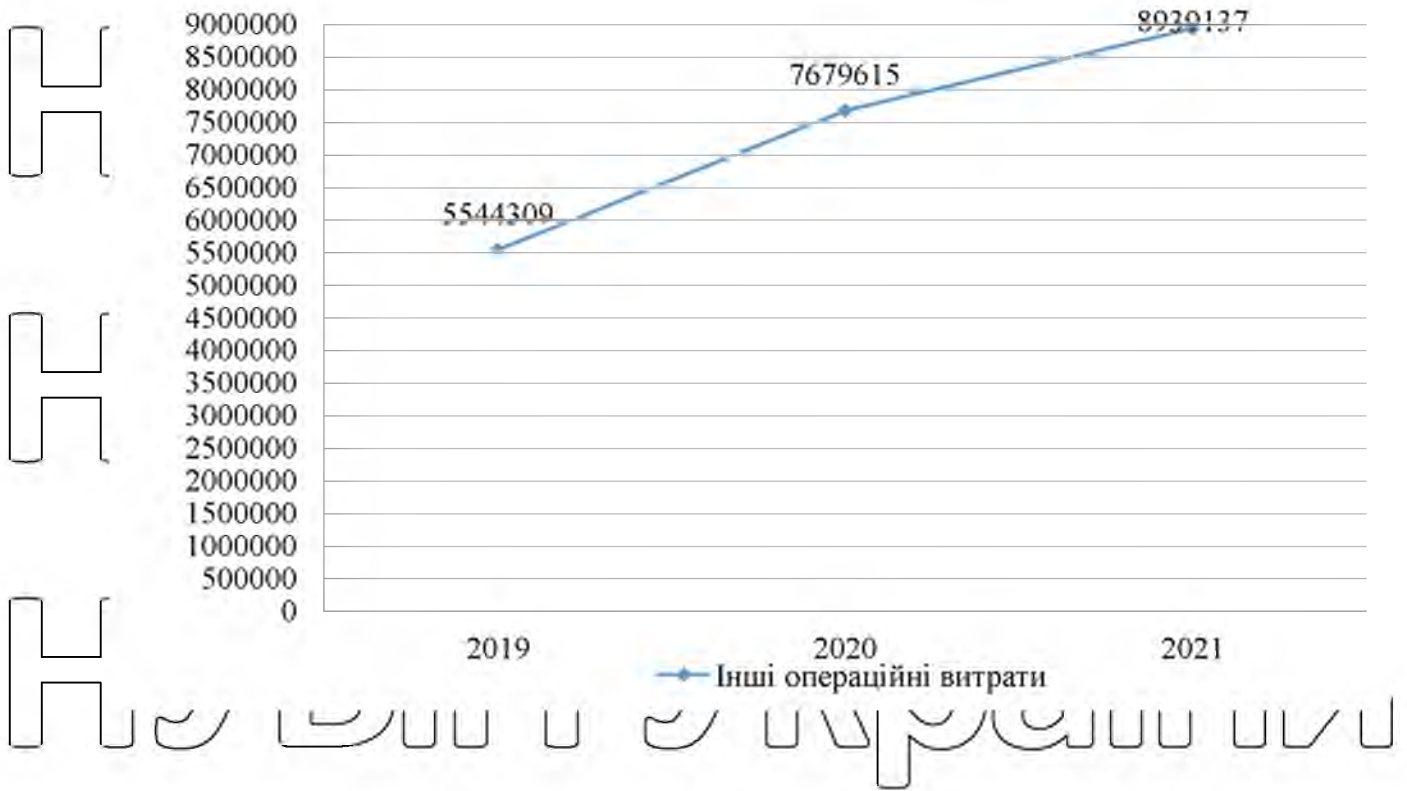
ДОДАТОК Б
ДИНАМІКА ЕЛЕМЕНТІВ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ТОВ "НОВА
ПОШТА" ПРОТЯГОМ 2019-2021 РОКІВ, ТИС. ГРН

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

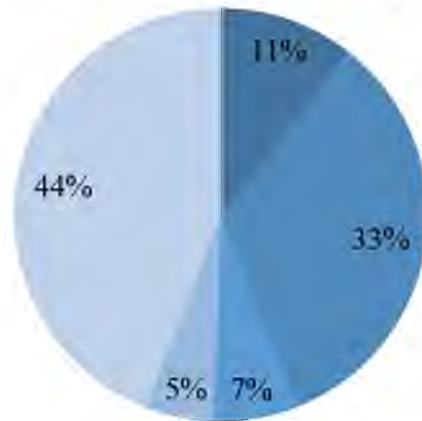
НУБІП України

НУБІП України

ДОДАТОК В
Структура операційних витрат ТОВ «Нова Пошта»
за 2019-2021 роки

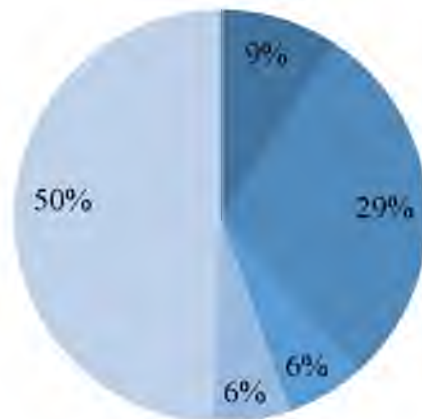
НУБІП України

2019

- Матеріальні витрати
- Витрати на оплату праці
- Витрати на соціальне страхування
- Амортизація
- Інші операційні витрати

2020

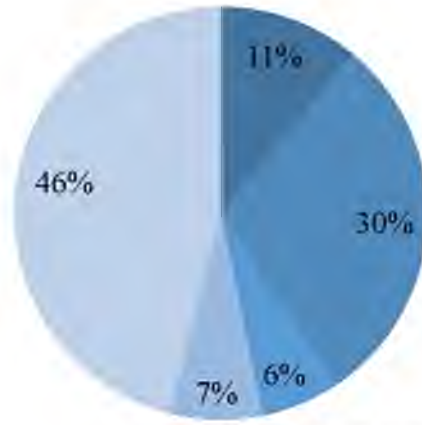

- Матеріальні витрати
- Витрати на оплату праці
- Витрати на соціальне страхування
- Амортизація
- Інші операційні витрати

НУБІП України

НУБІП

2021

И

НУБІП

- Матеріальні витрати
- Витрати на оплату праці
- Витрати на соціальне страхування
- Амортизація
- Інші операційні витрати

И

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Підприємство "НОВА ПОШТА"

Дата (рік, місяць, число)

(найменування)

за ЄДРПОУ

Коди		
2020	01	01
31316718		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

За 2019 рік

I. Фінансові результати

Форма N2 Код за ДКУД

1801003

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5	2000	13 453 318	10 515 739
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>		2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>		2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>		2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>		2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>		2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	6	2050	(10 504 342)	(8 550 741)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>		2070	-	-
Валовий:				
прибуток		2090	2 948 976	1 964 998
збиток		2095	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>		2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>		2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>		2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>		2112	-	-
Інші операційні доходи	7	2120	145 518	124 853
<i>у тому числі:</i>				
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>		2121	-	-
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>		2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>		2123	-	-
Адміністративні витрати	8	2130	(1 244 681)	(1 087 128)
Витрати на збут	9	2150	(337 356)	(247 477)
Інші операційні витрати	10	2180	(488 313)	(261 500)
<i>у тому числі:</i>				
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>		2181	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>		2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток		2190	1 024 144	493 746

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
збиток		2195	-	-
Дохід від участі в капіталі		2200	-	-
Інші фінансові доходи	11	2220	493 080	251 504
Інші доходи		2240	-	16
у тому числі:				
дохід від благодійної допомоги		2241	-	-
Фінансові витрати	12	2250	(429 857)	(180 216)
Втрати від участі в капіталі		2255	-	-
Інші витрати	13	2270	(219 010)	(54 399)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті		2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток		2290	868 357	510 651
збиток		2295	-	-
(Витрати)/дохід з податку на прибуток	14	2300	(85 403)	(58 002)
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		2305	-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток		2350	782 954	452 649
збиток		2355	-	-

II. Сукупний дохід

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дооцінка/(уцінка) необоротних активів		2400	-	-
Дооцінка/(уцінка) фінансових інструментів		2405	-	-
Накопичені курсові різниці		2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств		2415	-	-
Інший сукупний дохід		2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування		2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування		2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)		2465	782 954	452 649

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати		2500	1 328 450	1 183 904
Витрати на оплату праці		2505	4 202 519	3 527 543
Відрахування на соціальні заходи		2510	824 113	686 604

НУДІІ | УКРАЇНИ

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Амортизація		2515	675 301	131 360
Інші операційні витрати		2520	5 544 309	4 617 435
Разом		2550	12 574 692	10 146 846

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій		2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій		2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію		2650	-	-

Бульба Олександр Миколайович
Директор

Козак Вікторія Василівна
Головний бухгалтер

**НОВА
ПОШТА**

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Підприємство "НОВА ПОШТА"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

Коди		
2021	01	01
31316718		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

За 2020 рік

I. Фінансові результати

Форма N2 Код за ДКУД

1801003

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5	2000	16 902 857	13 453 318
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>		2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>		2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>		2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>		2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>		2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	6	2050	(12 877 086)	(10 504 342)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>		2070	-	-
Валовий:				
прибуток		2090	4 025 771	2 948 976
збиток		2095	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>		2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>		2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>		2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>		2112	-	-
Інші операційні доходи	7	2120	166 643	145 518
<i>у тому числі:</i>				
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>		2121	-	-
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>		2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>		2123	-	-
Адміністративні витрати	8	2130	(1 469 141)	(1 244 681)
Витрати на збут	9	2150	(416 263)	(337 356)
Інші операційні витрати	10	2180	(768 703)	(488 313)
<i>у тому числі:</i>				
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>		2181	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>		2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток		2190	1 538 307	1 024 144

Н У Д О Ш Т А І У К Р А І Н І

**НОВА
ПОШТА**

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
збиток		2195	-	-
Дохід від участі в капіталі		2200	-	-
Інші фінансові доходи	11	2220	687 882	493 080
Інші доходи		2240		-
<i>у тому числі:</i>				
<i>дохід від благодійної допомоги</i>		2241	-	-
Фінансові витрати	12	2250	(533 590)	(429 857)
Втрати від участі в капіталі		2255	-	-
Інші витрати	13	2270	(602 457)	(219 010)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>		2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток		2290	1 090 142	868 357
збиток		2295	-	-
(Витрати)/дохід з податку на прибуток	14	2300	(98 850)	(85 403)
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		2305	-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток		2350	991 292	782 954
збиток		2355	-	-

II. Сукупний дохід

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дооцінка/(уцінка) необоротних активів		2400	-	-
Дооцінка/(уцінка) фінансових інструментів		2405	-	-
Накопичені курсові різниці		2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств		2415	-	-
Інший сукупний дохід		2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування		2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування		2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)		2465	991 292	782 954

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати		2500	1 439 947	1 328 450
Витрати на оплату праці		2505	4 529 467	4 202 519
Відрахування на соціальні заходи		2510	951 549	824 113

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Амортизація		2515	930 615	675 301
Інші операційні витрати		2520	7 679 615	5 544 309
Разом		2550	15 531 193	12 574 692

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій		2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій		2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію		2650	-	-

Бусь Білосвітський Михайло
Директор

Козак Вікторія Василівна
Головний бухгалтер

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Підприємство "НОВА ПОШТА"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

Коди		
2022	01	01
31316718		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

За 2021 рік

I. Фінансові результати

Форма N2 Код за ДКУД

1801003

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5	2000	20 843 502	16 902 857
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>		2010	-	-
<i> премії підписані, валова сума</i>		2011	-	-
<i> премії, передані у перестрахування</i>		2012	-	-
<i> зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>		2013	-	-
<i> зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>		2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	6	2050	(16 441 004)	(12 877 086)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>		2070	-	-
Валовий:				
прибуток		2090	4 402 498	4 025 771
збиток		2095	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>		2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>		2110	-	-
<i> зміна інших страхових резервів, валова сума</i>		2111	-	-
<i> зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>		2112	-	-
Інші операційні доходи	7	2120	202 834	166 643
<i>у тому числі:</i>				
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>		2121	-	-
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>		2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>		2123	-	-
Адміністративні витрати	8	2130	(1 923 703)	(1 469 141)
Витрати на збут	9	2150	(561 844)	(416 263)
Інші операційні витрати	10	2180	(508 590)	(768 703)
<i>у тому числі:</i>				
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>		2181	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>		2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток		2190	1 611 195	1 538 307

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
збиток		2195	-	-
Дохід від участі в капіталі		2200	-	-
Інші фінансові доходи	11	2220	1 814 806	687 882
Інші доходи		2240		
<i>у тому числі:</i>				
<i>дохід від благодійної допомоги</i>		2241	-	-
Фінансові витрати	12	2250	(630 813)	(533 590)
Втрати від участі в капіталі		2255	-	-
Інші витрати	13	2270	(255)	(602 457)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>		2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток		2290	2 794 933	1 090 142
збиток		2295	-	-
(Витрати)/дохід з податку на прибуток	14	2300	(194 613)	(98 850)
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		2305	-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток		2350	2 600 320	991 292
збиток		2355	-	-

II. Сукупний дохід

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дооцінка/(уцінка) необоротних активів		2400	-	-
Дооцінка/(уцінка) фінансових інструментів		2405	-	-
Накопичені курсові різниці		2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств		2415	-	-
Інший сукупний дохід		2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування		2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування		2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)		2465	2 600 320	991 292

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати		2500	2 133 966	1 439 947
Витрати на оплату праці		2505	5 742 731	4 529 467
Відрахування на соціальні заходи		2510	1 213 180	951 549

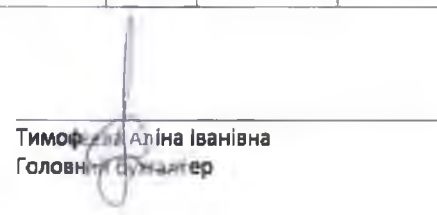

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Амортизація		2515	1 406 127	930 615
Інші операційні витрати		2520	8 939 137	7 679 615
Разом		2550	19 435 141	15 531 193

IV. Розрахунок показників грибутовості акцій

Назва статті	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій		2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій		2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію		2650	-	-

 Бульба Олександр Миколайович
 Директор

 Тимофєєва Аліна Іванівна
 Головна бухгалтер

Витяг з аудиторського висновку за 2021 рік, що стосується облікової політики ТОВ «Нова Пошта»

ДОДАТОК Д

ПРИМІТКИ ДО ОКРЕМОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ (продовження)

1. Основа підготовки (продовження)

Керівництво вважає, що погашення зобов'язань відбуватиметься вчасно і буде фінансуватися за рахунок доходів від операційної діяльності або рефінансуватись.

Керівництво вважає, що Компанія має достатні ресурси, щоб продовжувати функціонувати в осяжному майбутньому. Окрема фінансова звітність не включає коригування, які потрібно провести у випадку, якщо Компанія не застосовуватиме припущення про безперервність діяльності.

2. Основні принципи облікової політики

Визнання доходів

Звичайні операції Компанії полягають у наданні послуг експрес-доставки. Весь дохід від звичайних операцій, визнається як «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» у окремому звіті про сукупний дохід. Усі інші доходи відображаються як «Інші операційні доходи». Чистий дохід та інші операційні доходи визнаються у окремому звіті про сукупний дохід відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами». Чистий дохід визнається в сумі ціни угоди. Ціна угоди - це сума винагороди, право на яку компанія очікує отримати в обмін на передачу контролю над обіцяними товарами чи послугами покупцю, без урахування сум, одержаних від імені третіх сторін.

Терміни та визначення, представлені в МСФЗ 15 та застосовані Компанією під час підготовки цієї окремої фінансової звітності, є наступними:

Контрактний актив являє собою право на винагороду в обмін на товари чи послуги, які Компанія передає клієнту, коли це право обумовлено чимось іншим, ніж час. Станом на 31 грудня 2019 сума таких активів представлена в сумі торгової та іншої дебіторської заборгованості окремого звіту про фінансовий стан.

Контрактне зобов'язання являє собою зобов'язання передати товари або послуги клієнтові, за які Компанія отримала від клієнта компенсацію (або настав строк сплати такої суми). Станом на 31 грудня 2019 року такі зобов'язання відображаються у статті «Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами».

Визнання витрат

Витрати визнаються у окремому звіті про сукупний дохід, коли виникає зменшення майбутніх економічних вигід, пов'язаних зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, яке можна достовірно оцінити. Витрати визнаються у окремому звіті про сукупний дохід на основі безпосереднього зв'язку між понесеними витратами та заробленим доходом від конкретних статей. Якщо виникнення економічних вигід очікується впродовж кількох звітних періодів, витрати визнаються у окремому звіті про сукупний дохід на основі систематичного та раціонального розподілу. Витрати пов'язані з використанням активів, такі як амортизація, визнаються в звітних періодах, в яких спожито економічні вигоди, пов'язані з цими об'єктами. Витрати визнаються одразу, коли видатки не дають майбутніх економічних вигід або коли майбутні економічні вигоди не відповідають критеріям визнання активом у окремому звіті про фінансовий стан.

Витрати за відсотками

Витрати за відсотками та інші витрати на позики для фінансування будівництва або виготовлення активів капіталізуються впродовж періоду часу, який необхідний для завершення та підготовки активу для його використання чи продажу. Всі інші витрати на позики відображаються у витратах періоду, в якому вони були понесені. Фінансові витрати відображаються у окремому звіті про сукупний дохід окремим рядком «Фінансові витрати».

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи, придбані окремо, оцінюються при первісному визнанні за вартістю придбання. Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за первісною вартістю, за вирахуванням накопленої амортизації та накопичених збитків від знецінення.

НУБІП України

Управлінський звіт для аналізу інших операційних витрат

№	Кореспонуючий по кредиту рахунок	Стаття витрат	2019	2020	2021	Відхилення 2021 від 2019
1	20	Призначення "20.1"				
		Призначення "20.2"				
		Призначення "20.3"				
		Призначення "21.1"				
2	21	Призначення "21.2"				
		Призначення "21.3"				
		Призначення "22.1"				
3	22	Призначення "22.2"				
		Призначення "22.3"				
		Призначення "23.1"				
4	23	Призначення "23.2"				
		Призначення "23.3"				
		Призначення "24.1"				
5	24	Призначення "24.2"				
		Призначення "24.3"				
		Призначення "25.1"				
6	25	Призначення "25.2"				
		Призначення "25.3"				
		Призначення "26.1"				
7	26	Призначення "26.2"				
		Призначення "26.3"				
		Призначення "27.1"				
8	27	Призначення "27.2"				
		Призначення "27.3"				
		Призначення "28.1"				
9	28	Призначення "28.2"				
		Призначення "28.3"				
		Призначення "30.1"				
10	30	Призначення "30.2"				
		Призначення "30.3"				
		Призначення "31.1"				
11	31	Призначення "31.2"				
		Призначення "31.3"				

Продовження таблиці

12	33	Призначення "33.1"	України
		Призначення "33.2"	
		Призначення "33.3"	
13	34	Призначення "34.1"	
		Призначення "34.2"	
		Призначення "34.3"	
14	36	Призначення "36.1"	України
		Призначення "36.2"	
		Призначення "36.3"	
15	37	Призначення "37.1"	
		Призначення "37.2"	
		Призначення "37.3"	
16	38	Призначення "38.1"	України
		Призначення "38.2"	
		Призначення "38.3"	
17	39	Призначення "39.1"	
		Призначення "39.2"	
		Призначення "39.3"	
18	47	Призначення "47.1"	України
		Призначення "47.2"	
		Призначення "47.3"	
19	50	Призначення "50.1"	
		Призначення "50.2"	
		Призначення "50.3"	
20	51	Призначення "51.1"	України
		Призначення "51.2"	
		Призначення "51.3"	
21	60	Призначення "60.1"	
		Призначення "60.2"	
		Призначення "60.3"	
22	62	Призначення "62.1"	України
		Призначення "62.2"	
		Призначення "62.3"	
23	63	Призначення "63.1"	
		Призначення "63.2"	
		Призначення "63.3"	
24	64	Призначення "64.1"	України
		Призначення "64.2"	
		Призначення "64.3"	

Продовження таблиці

25	65	Призначення "65.1"				
		Призначення "65.2"				
		Призначення "65.3"				
26	68	Призначення "68.1"				
		Призначення "68.2"				
		Призначення "68.3"				00

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України